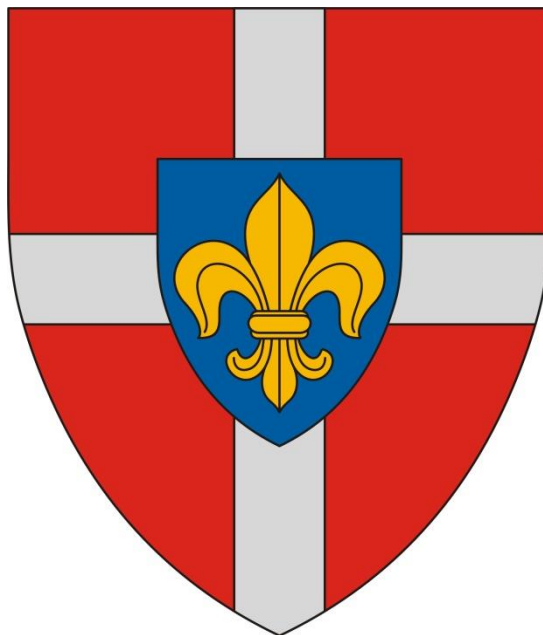

Kaposszerdahely község
Települési vízkárelhárítási védekezési terve

2018. április

Bevezetés

A vízgazdálkodásról szóló **1995. évi LVII. számú törvényben** foglaltak **alapján a vizek kártételei elleni védelme** érdekében szükséges feladatok ellátása – a véd művek építése, fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése, valamint a védekezés – **az állam, a helyi önkormányzatok, illetve a károk megelőzésében vagy elhárításában érdekelt kötelezettsége.** A vízgazdálkodásról szóló **1995. évi LVII. törvény 4.§ (1)** pontjában rögzíti a települési önkormányzat vízgazdálkodással összefüggő feladatait, melynek f) bekezdésének értelmében **a település önkormányzatának dolga a helyi vízrendezés és vízkárelhárítás, az árvíz- és belvízelvezetés ellátása.**

Az **árvíz- és belvízvédekezést a 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet** szabályozza, míg az **önkormányzatok részére** részletes tájékoztatást a **232/1996. (XII.26.) kormányrendelet** tartalmazza. A **10/1997. (VII.17.) KHVM rendelet** alapján a - kötelezően elkészítendő - **önkormányzati vízkárelhárítási terv** azt a célja szolgálja, hogy **a település egy esetleges rendkívüli védelmi helyzetben, tisztában legyen a veszélyhelyzet elhárításának módjával** és azonnal - az anyagi és egyéb jellegű veszteségeket megelőzve - **hatékonyan cselekedni tudjon.**

Kaposszerdahely község Polgármesteri Hivatala a vízügyi törvény és a **232/1996. Korm. rendelet** alapján, **belterületen helyi vízkárelhárítás végrehajtására – vízkárelhárítás irányítása a polgármester feladata** – és védelmi terv elkészítésére kötelezett. A terv fejezetei tartalmazzák a település veszélyeztetettségét, a helyi vízkárelhárítás lehetőségeit és célja, hogy segítséget nyújtson az önkormányzati vízkárelhárítási tevékenység eredményes végrehajtásához. A települési vízkár-elhárítási tervdokumentációk hangsúlyozottan **a lakott belterületek védelme érdekében szükséges információkat, utasításokat, rendelkezésre álló erőforrásokat, kapacitásokat és fejlesztési lehetőségeket taglalja,** csak érintőlegesen tartalmazza a település területén nem önkormányzati feladattal kapcsolatos védekezéseket, valamint a belterületet nem veszélyeztető, külterületi elöntések során végzendő vízkár-elhárítási feladatokat.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló **2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról** című **234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet** 21.§. (6) pontja értelmében a települések besorolásának megfelelően megállapított elégséges

védelmi szint alapulvételével, az élet és a létfenntartáshoz szükséges anyagi javak védelme érdekében a polgármester **települési veszélyelhárítási tervet** készít. A vízkárelhárítási védelmi terv és a település veszélyelhárítási terv szorosan kapcsolódik egymáshoz.

A 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól joganyag 9. § alapján a Vízügyi Igazgatási szerv (VIZIG) a vízgazdálkodásról szóló 1995.évi LVII. törvény 16. § (4) bekezdés d) pontja szerinti szakmai irányítási feladatkörében hagyja jóvá a települési vízkárelhárítási terveket. A települési vízkárelhárítási tervet 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet 8.§. (3) pontja alapján minden év december 10-ig felül kell vizsgálni és a változásokat a terveken át kell vezetni. Ennek érdekében az elkészült terv digitális formában is átadásra került.

T A R T A L O M J E G Y Z É K

I.	A VÉDELMI TERV KÉSZÍTÉSÉNEK ALAPOZÓ MUNKARÉSZEI	6
1.	Meglévő állapot leírása, jellemzése, települési adottságok ismertetése	6
1.1	Kaposszerdahely település	6
1.1.1.	A település történeti áttekintése, településszerkezetének kialakulása.....	6
1.2.2.	A település elhelyezkedése, domborzata.....	7
1.2.3.	Éghajlat.....	9
1.2.4.	Talajtakaró, élővilág, területhasználatok.....	9
1.2.5.	Felszín alatti vizek, vízföldtan	11
1.2.6.	Ökológiai, természetvédelmi jellemzők.....	13
1.2.7.	Vízrajz	13
1.2.8.	Katasztrófavédelmi osztálya	18
1.2.9.	Főbb kiépített infrastruktúrák a településen.....	19
2.	A település vízrajzi jellemzése	20
2.1.	Kisvízfolyások.....	20
2.2.	Település belterületi árcai	24
2.3.	Vízellátás, csatornázás	26
2.4.	Csapadékvíz-elvezetés	26
2.5.	Jelentősebb vízjogi engedélyes művek	26
3.	A település vízkárok általi veszélyeztetettségének meghatározása.....	27
3.1.	A jellemző árvízi jelenségek okai és formái	29
3.2.	Hidrometeorológiai és hidrológiai kockázatok ismertetése	29
3.3.	Meglévő védművek, műtárgyak, medrek kezelői, tulajdonosi viszonyainak bemutatása.....	32
II.	VÉDELMI FOKOZATOK ELRENDELÉSÉNEK SZABÁLYAI ÉS FELADATAI.....	33
4.	Az elrendelés előzményei, információk	33
5.	Védekezési fokozatok árvízvédekezés esetén	36
5.1.	Védekezési fokozatok folyók árvizei esetében	36
5.2.	Középső és alsó kisvízfolyás-szakaszok árvizei esetében.....	38
6.	Védekezési fokozatok belvízvédekezés és helyivízkár-elhárítás esetén	39
III.	CSELEKVÉSI PROGRAM	41
7.	A védekezési időszak feladatai	41
7.1.	A felkészülési időszak főbb feladatai.....	41
7.2.	A védekezési időszak főbb feladatai	42
7.3.	A védekezés megszűnését követő főbb feladatok	43
8.	Védekezési időszakon kívüli feladatok	43
8.1.	Felkészülés a védekezésre	43
8.2.	A védképes állapot fenntartása.....	44
9.	A védetség növelése érdekében elvégzendő fejlesztések.....	47
9.1.	Árvízzel összefüggő fejlesztési javaslat	49
9.2.	Belvízzel és helyi vízkárral összefüggő fejlesztési javaslat	49
IV.	KORÁBBI VÉDEKEZÉSI TAPASZTALATOK	49
10.	Árvízi védekezés	49
11.	Belvíz és helyi vízkár események	49
V.	A VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁS VÍZÜGYI ÁGAZATI IRÁNYÍTÁSI RENDSZERE	52
12.	A védekezés országos irányítása	52
13.	A védekezés helyi szintű irányítása	53
VI.	AZ ÖNKORMÁNYZATI VÉDELMI SZERVEZET ÉS ANNAK FELADATAI	55

VII.	BEAVATKOZÁSI HELYEK, BEAVATKOZÁSI MÓDOK, IDEIGLENES VÉDMŰVEK ÉS A SZÜKSÉGES ERŐFORRÁSOK MEGHATÁROZÁSA	58
14.	Árvízvédekezés	58
15.	Helyi vízkár elleni védekezés	58
16.	Figyelőszolgálat	62
VIII.	VÉDEKEZÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE, RÖVID IRÁNYMUTATÁSSAL	62
17.	A vízkár-elhárításra vonatkozó főbb joganyagok:	62
18.	Katasztrófavédelemmel, polgári védelemmel összefüggő joganyagok:	64
19.	Védekezés költségeinek elszámolásával, megtérítésével kapcsolatos joganyagok: .	66
20.	Kártérítésre, kártalanításra vonatkozó joganyagok és szabályok:	67
21.	Kárenyhítésre, helyreállításra vonatkozó joganyagok és szabályok:	69
IX.	KÖTELEZŐ DOKUMENTÁCIÓK	70
X.	MELLÉKLETEK	72
22.	Dokumentum mellékletek	72
23.	Műszaki mellékletek	72
24.	Segédletek jegyzéke	72
25.	Lakosságvédelmi terv	72

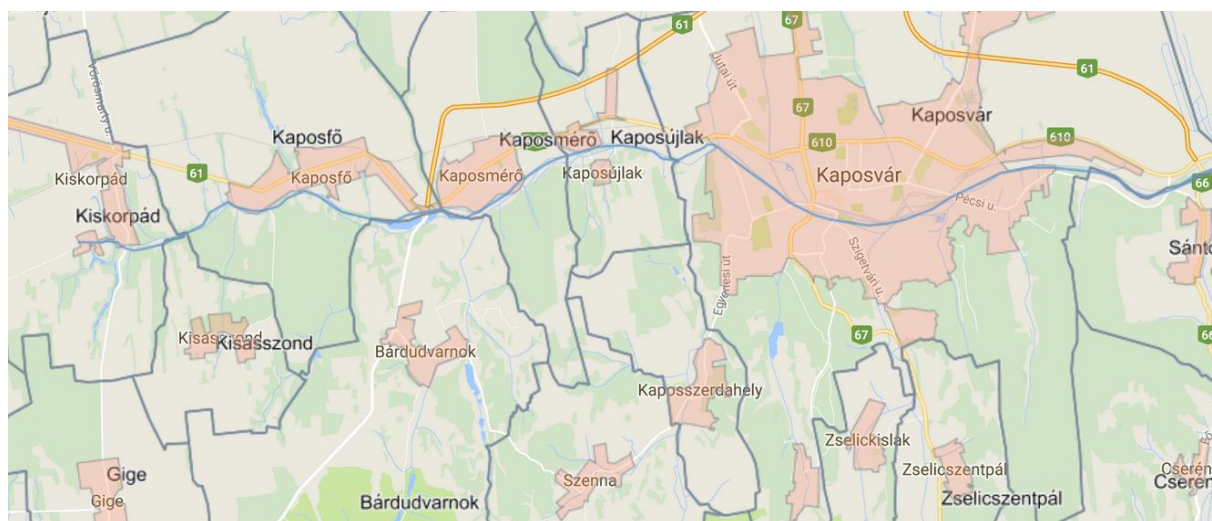
I. A VÉDELMI TERV KÉSZÍTÉSÉNEK ALAPOZÓ MUNKARÉSZEI

1. Meglévő állapot leírása, jellemzése, települési adottságok ismertetése

Kaposszerdahely község **Somogy** megyében, a **Kaposvári** Járásban, Kaposvártól öt kilométerre, délnyugatra fekszik a Zselic dombjai között. A 67-es számú főközlekedési úttól, Kaposszerdahely felé leágazó 66141 számú út áthalad a településen.

Kaposszerdahely község főbb adatai:

Területnagyság:	885 ha
Lakónépség száma:	1026 fő (2017.év)
Lakásinak száma:	352 db (2017.év)
GPS koordinátái:	46.3222, 17.7568
Polgármesteri hivatal címe:	7476 Kaposszerdahely, Kossuth L. u. 65.

Kaposszedahely közigazgatási területének elhelyezkedése

1.1 Kaposszerdahely település

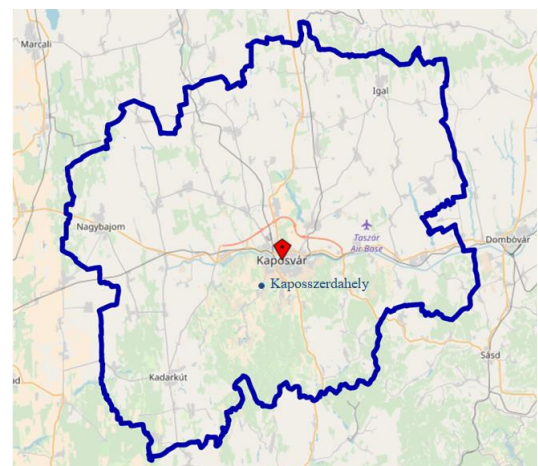
1.1.1. A település történeti áttekintése, településszerkezetének kialakulása

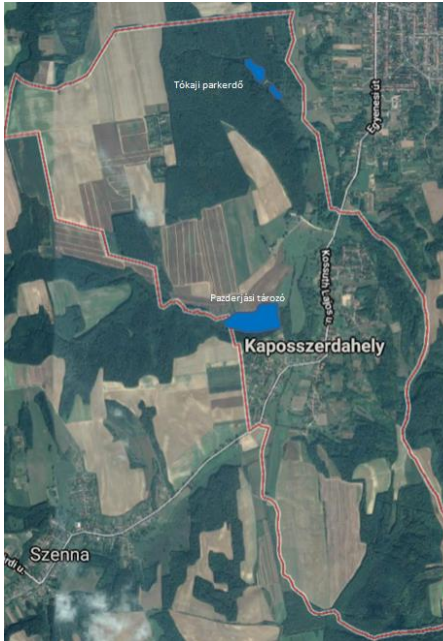
Kaposszerdahely a Dersfiek ősi birtoka volt. 1408-ban a falu Szerdahelyi Koron Jánosé lett, 1443–1453 körül a kaposvári vár tartozéka volt. 1501-ben Dersfi Miklós számos falvát, köztük Szerdahelyet is elzálogosította Enyinghy Therek Imrének és feleségének. 1555-ben, amikor a törökök elfoglalták a kaposvári várat, a szerdahelyi monostor szerzetesei elköltöztek,

a lakosság a környező erdőkbe menekült a falu feldúlása elől. 1563-ban a törökök adójegyzéke szerint az ekkor Városszerdahely néven említett településnek mindössze 2 háza volt, de mivel elkezdték a lakosság visszatelepítését, 1571-re már 8-ra emelkedett a porták száma. 1706-ban, amikor Kaposvár a kurucok kezére került, a korábban betelepített rácok fosztogatás és gyűjtogatás közben elhagyták a zselici falvakat. 1726-ban, amikor sor került a birtokviszonyok hivatalos rendezésére, Szerdahely a Lengyel és a Prilej családok kezére került. 1895-ben Felső-Eőri Nagy Ferenc parcellázott mintegy 100 telket, ekkor „települt újjá” a falu. A századfordulóra lakóinak száma már elérte a 600 főt. 1895-ben, amikor bevezették az anyakönyvek állami vezetését, Szerdahely a szennai anyakönyvi kerülethez került. A század utolsó éveiben az eladósodott középbirtokosok eladták itteni földjeiket, ezzel párhuzamosan kisparaszti családok települtek be a faluba. 1909-ben a belügyminiszter a Kaposszerdahely nevet adományozta a településnek (igaz, ez csak 1929-ben lett végleges). Kaposszerdahelyet Szenna határából kiválva 1922-ben nyilvánították önálló kisközséggé, de az adminisztráció továbbra is Szennában maradt. Az elektromos hálózatra 1949-ben kötötték rá a falut, 1950. május 27-én pedig hozzácsatolták a településhez Tókajpusztát és Kisszennát is. 1951-ben nyilvánították önálló tanácsú községgé, önálló anyakönyvi kerülettel. A helyi termelőszövetkezet 1961-ben jött létre, majd 1968-ban egyesült a szennai Zselic Táj TSZ-szel. 1969-ben megszűnt az önálló tanács, a központ ismét Szennába került. Az ivóvizet 1984-ben, a telefont 1990-ben, a gázt pedig 1993-ban vezették be Kaposszerdahelyre.

1.2.2. A település elhelyezkedése, domborzata

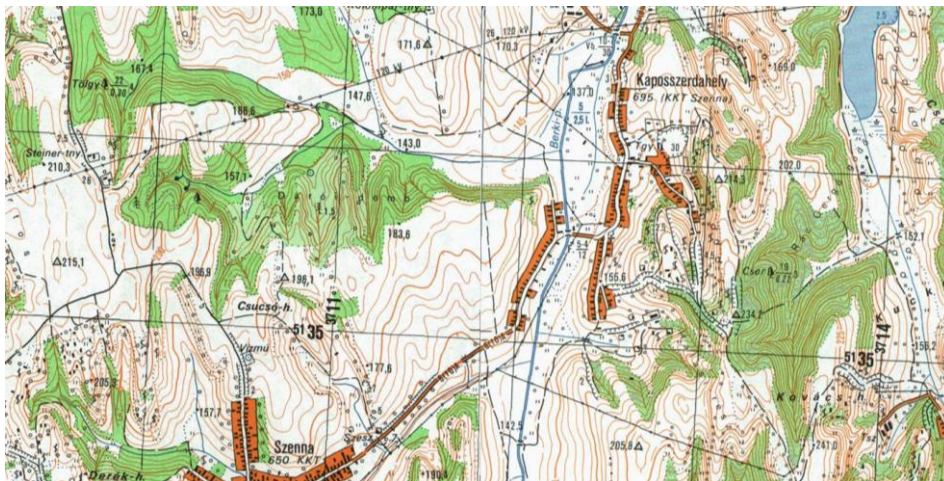
Kaposszerdahely település a Dél-Dunántúlon, **Somogy megye** keleti részén, a **Kaposvári Járásban** fekszik, Kaposvártól öt kilométerre DNY-i irányban. A település 67-es számú főközlekedési útról leágazó 66141. számú Kaposvár-Szilvásszentmárton közti összekötő úton érhető el. Vasútállomása nincs, ezért tömegközlekedési eszközként csak autóbusszal közelíthető meg.

Kaposzserdahely a **Szennaberki-patak** völgyében fekszik. A dombok közt fekvő települést észak-déli irányban a **Szennaberki-patak** kettészeli, a patak mentén lakó-és mezőgazdasági területek találhatók. Kaposzserdahely község Ny-i részén lévő **Pazderjási-patakra** 2000-ben épült a Rákóczi utca végén a **Pazderjási tározó tó**. A tó lakott területen kívül mezőgazdasági művelésű területekkel van körülvéve. Kaposzserdahely és Kaposvár között terül el a mintegy 160 hektáros **Tókaji parkerdő**, amely a Zselici Tájvédelmi Körzet része.

Kaposzserdahelyet K-és és Ny-i irányban dombok veszik körül, délről pedig a Zselicség határolja. A lankás domboldalak erősen kitettek az erózióknak.

Kaposzserdahely a Szennaberki-patak völgyében topográfiai térképen

A település az **Észak-Zselic** kistáj területén található. A Kapos-völgyből meredek lejtőkkel 250-300 m átlagmagassággal emelkedő Zselici dombság a **Kapos vízfolyás** jobb parti vízgyűjtőjén terül el. A településen átfolyó 16,6 km hosszúságú **Szennaberki-patak** a Kapos vízfolyás egyik legjelentősebb mellékága, vízgyűjtő területe 67 km².

Észak Zselic kistáj (4.4.41) elhelyezkedése

nagytaj:	Dunántúli-dombság
középtaj:	Mecsek és Tolna-Baranyai dombvidék
kistájcsoport:	Zselic
kistaj:	Észak-Zselic

1.2.3. Éghajlat

Kaposszerdahely település a mérsékelt meleg-mérsékelt nedves éghajlatú **Észak-Zselic** kistajon található. Az évi átlaghőmérséklet 10,0 °C körül alakul. Napsütötte órák száma évente 1950 és 2050 óra között változik, észak-keleti irányban növekszik. A csapadék évi összeg 750 mm körüli. A napsütéses órák száma nyári időszakban 800 óra, a téli időszakban 200 óra körüli.

Az év leghidegebb hónapja a január, a januári középhőmérséklet az egész Somogy megye területén fagypont alatt van (-1,0 -1,5 °C), de az északkeleti területen fekvő külső-somogyi dombvidéken az erőteljesebb kontinentális befolyás miatt ennél még 0,5 -1 °C alacsonyabb. Az évi hőmérséklet maximumát júliusban éri el, értéke átlagosan 20-20,5 °C.

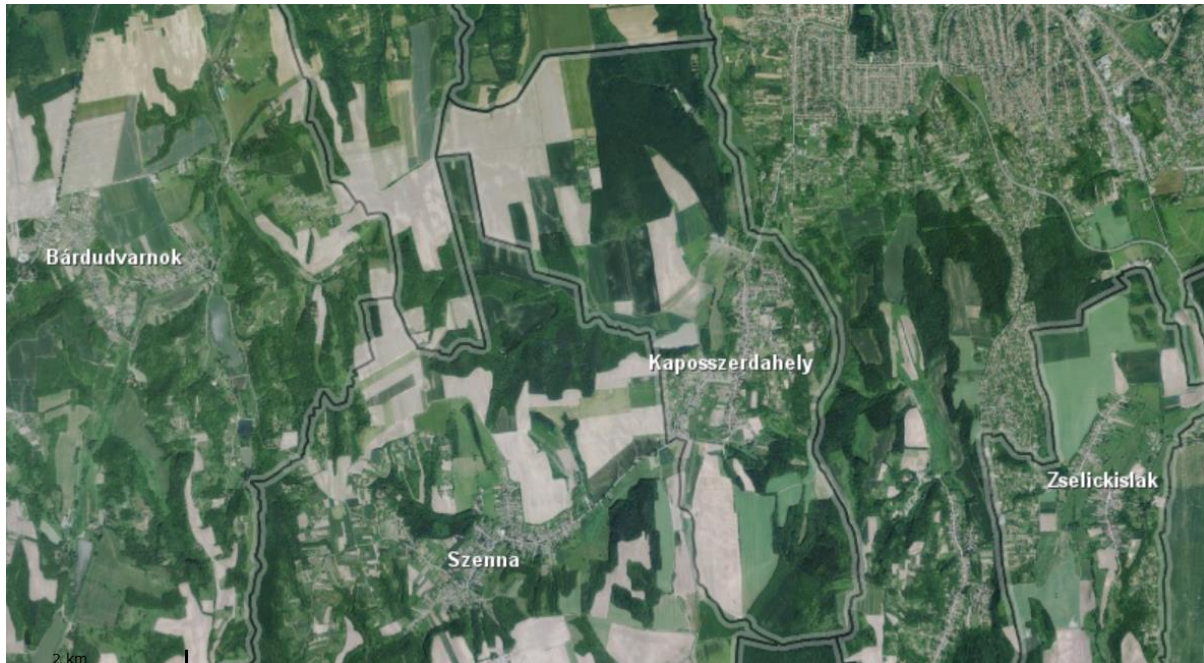
A táj uralkodó szele az ÉNy-i irányú, az átlag szélesség 2,5-3,0 m/s. A hótakarós napok átlagos száma 35, téli időszakban az átlagos hóvastagság 30 cm.

1.2.4. Talajtakaró, élővilág, területhasználatok

A zselici táj jellegzetességét a széles, lapos dombhákat és a közöttük húzódó völgyeket borító, összefüggő erdőségek adják. A települések többsége- köztük Kaposszerdahely is- az átlagosan 200 méter körüli tengerszint feletti dombok lábánál futó patakok mentén létesült.

Az Észak-Zselic északra nyúló vonulatai meredeken szakadnak le a NY-K-i irányú, hosszanti kiterjedésű Kapos alluviális síkjára. Az észak felé kiugró keskeny meredek dombokat vízfolyások által mélyített eróziós völgyek határolják, amelyeknek völgytalpuk a Kapos szomszédságában kiszélesedett, legnagyobb közöttük a **Szennaberki-patak** völgye.

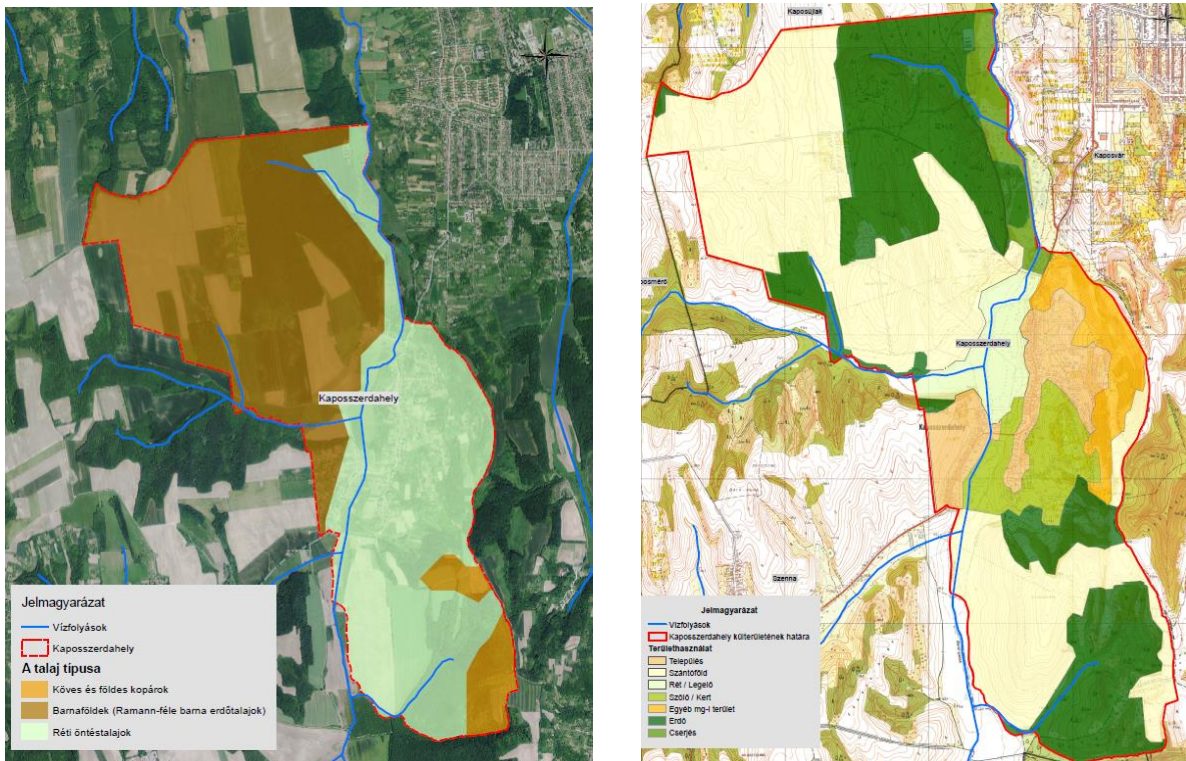
A terület löszös-agyagos lejtőüledékekkel fedett, eróziós - deráziós völgyekkel erősen tagolt élénk felszínű dombvidék, amelynek a Kapos menti sávját barna erdőtalajok fedik. A sűrű völgyhálózat réti öntés és lápos réti talajain főleg rétek-legelők valamint ártéri ligeterdők találhatóak. Az enyhébb lejtőjű felszínek szántók.

Kaposzserdahely közigazgatási területének műholdas térképe

Az Észak Zselic kistáj jelentős részét őshonos erdőségek borítják. Az erdei flóra jellegzetességeit főként a szubmediterrán elterjedésű növényfajok adják. Meghatározó klímazonális növényzete ezüsthársas bükkös, kevésbé csapadékos részein és fagyzugos völgyekben gyertyános-kocsánytalan tölgyesek találhatóak. A dombságból kifutó állandó vizű patakok menti égerligetek, égeres mocsárerdők és tölgy-kóris-szil ligetek erősen elkülönültek, sőt a helyükön kialakult mocsár- és láprétek nagy része is megsemmisült, helyettük szántók, vadföldek, mesterséges halastó-rendszerek vagy csatornává mélyített medrek körüli jellegtelen növényzet található.

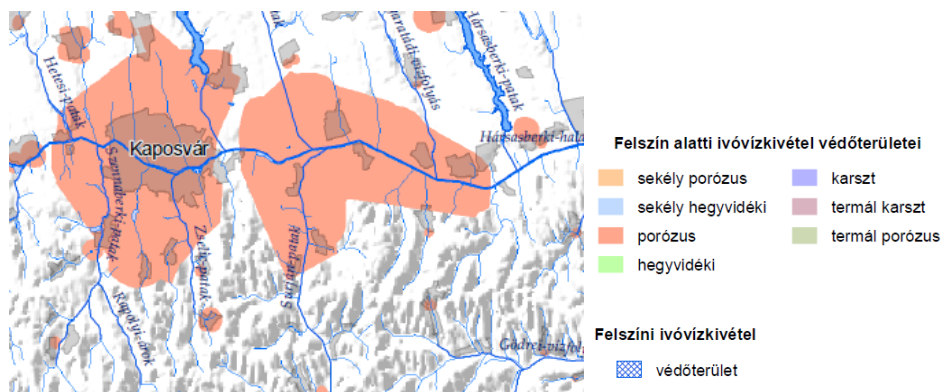
Kaposzserdahely közigazgatási területén legnagyobb kiterjedésűek a Ramann-féle barna erdőtalajok, valamint kis területen réti öntéstalajok jellemzőek. A területhasználat jellemzően szántó és erdő művelési ág. A Szennaberki-patak mentén rét/legelő illetve belterületen szőlő/kert területhasználatok vannak. **Kaposzserdahely** közigazgatási területén kiváló termőhelyi adottságú szántó- és erdőterület található.

Kaposzserdahely közigazgatási területének területhasználati és felszínborítási térképe

1.2.5. Felszín alatti vizek, vízföldtan

Az 1155/2016. (III. 31.) Kormányhatározattal kihirdetett Magyarország második (felülvizsgált) vízgyűjtő-gazdálkodási terve alapján, a település a **Duna** részvízgyűjtő, **Kapos** tervezési alegységen belül, a HU_sp.1.6.1 kódszámú, **Kapos-vízgyűjtő** megnevezésű dombvidéki sekély, porózus felszín alatti víztestet érinti.

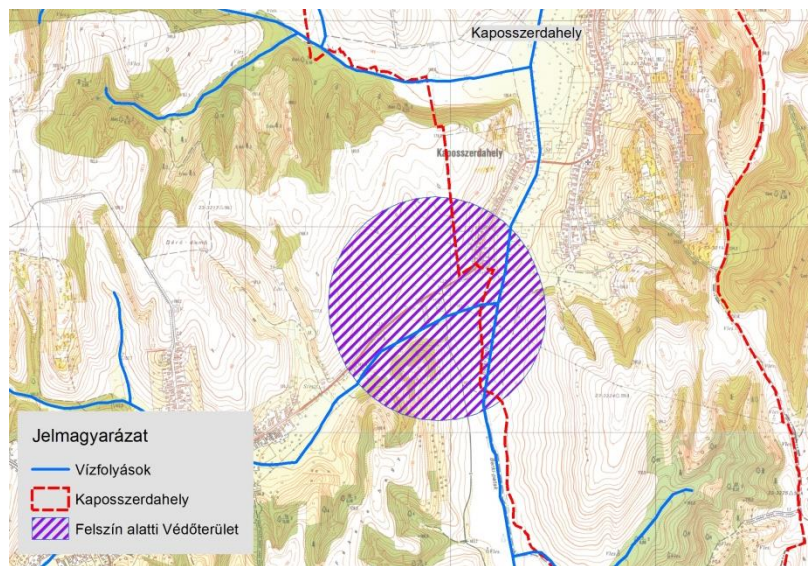

A **Kapos-völgyében** a talajvízszint 1-4 m mélységben található, a vízfolyás vízállásától függően. A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló

tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet 2. § 19. pontja és VITUKI Nonprofit Kft. által kiadott lista (1991-1995) alapján **Kaposszerdahely** nem tartozik a magas talajvízállású települések közé.

A 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet, amely a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szól, meghatározza a felszín alatti vízbázisok esetében a belső, külső, valamint a hidrogeológiai védőidom és védőterületek meghatározásának, kijelölésének, kialakításának és fenntartásának módját. **Kaposszerdahely** település sérülékeny üzemelő, ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló vízkivételek védőövezeteit nem érinti.

Kaposszerdahely az ivóvizet a S.XXXIX/22. vízikönyvi számon engedélyezett **Szenna-Kaposszerdahely** kistérségi vízműről kapja. Rétegvíz kutak **Szennán** és **Kaposszerdahelyen** vannak. A Szenna Kaposszerdahely üzemelő vízbázis belső védőterülete, belső, külső védőidoma határozattal kijelölt, a kutak védett felszín alatti vízkivételi műveknek minősülnek.

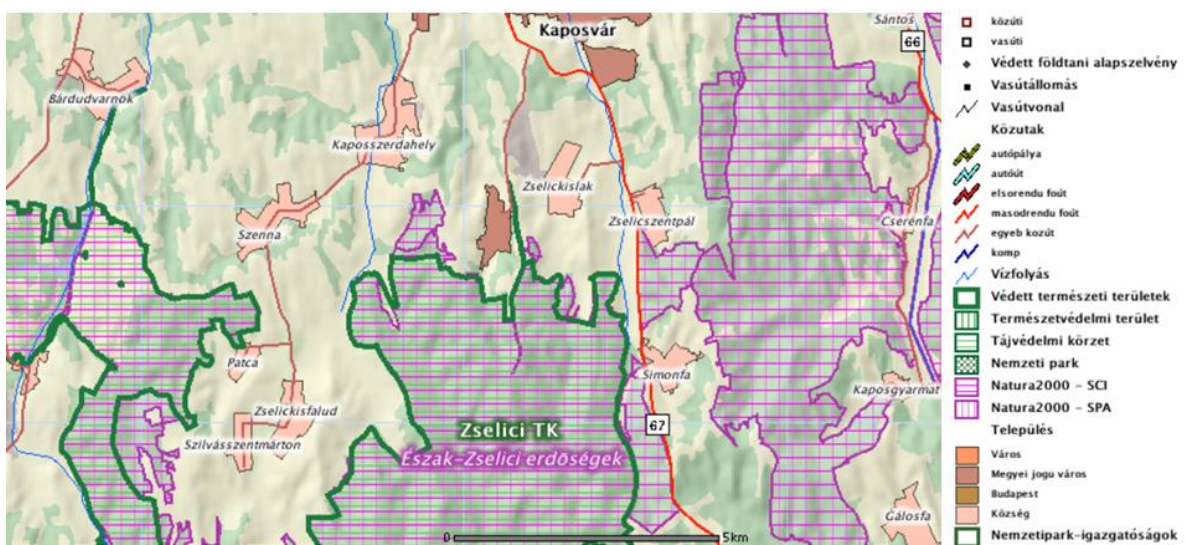
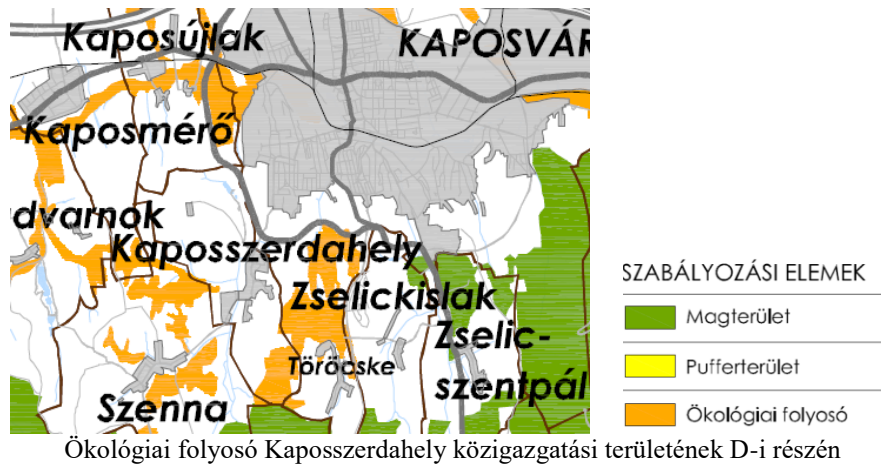

Szenna-Kaposszerdahely kistérségi vízmű kútjainak kijelölt védőterülete

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet Felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek besorolása című 2. számú melléklete, valamint a 7/2005. (III. 1.) KvVM rendelettel módosított, a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján, Kaposszerdahely közigazgatási területe a felszín alatti víz állapota szempontjából az érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területek körébe sorolandó.

1.2.6. Ökológiai, természetvédelmi jellemzők

Somogy megye területrendezési terve **Kaposszerdahely** területének D-i részét ökológiai folyosónak jelöli. Ezen túl Kaposszerdahely az országos jelentőségű tájképvédelmi övezetbe tartozik. A település déli részét érinti a Natura 2000 hálózat területe. A településen ex-lege védett források találhatók.

1.2.7. Vízrajz

A **Kapos-völgy** legnagyobb vízfolyása a **Kapos vízfolyás**. A Kapos vízfolyás Kaposvártól 15 km-re Kiskorpád térségében ered. A Kaposvár alatti szakaszon több patak, illetve időszakos vízfolyás is táplálja a Kapos vizét.

Kaposzserdahely környéki vízfolyások

Kaposvár alatti szakasz jelentősebb mellékágai és vízgyűjtő területük nagysága:

- Kapos felső szakasz és mellékágai: 42,3 km²,
- Muskátli-patak: 12,0 km²,
- Cingetői-patak: 16,9 km²,
- Bárdi-patak: 74,3 km²,
- Hetesi-vízfolyás: 22,3 km²,
- Jutai-vízfolyás: 19,7 km²,
- Szennaberki-patak: 67,6 km².

A Kapos vízfolyás jelentősebb mellékágai a Kaposvár feletti szakaszon

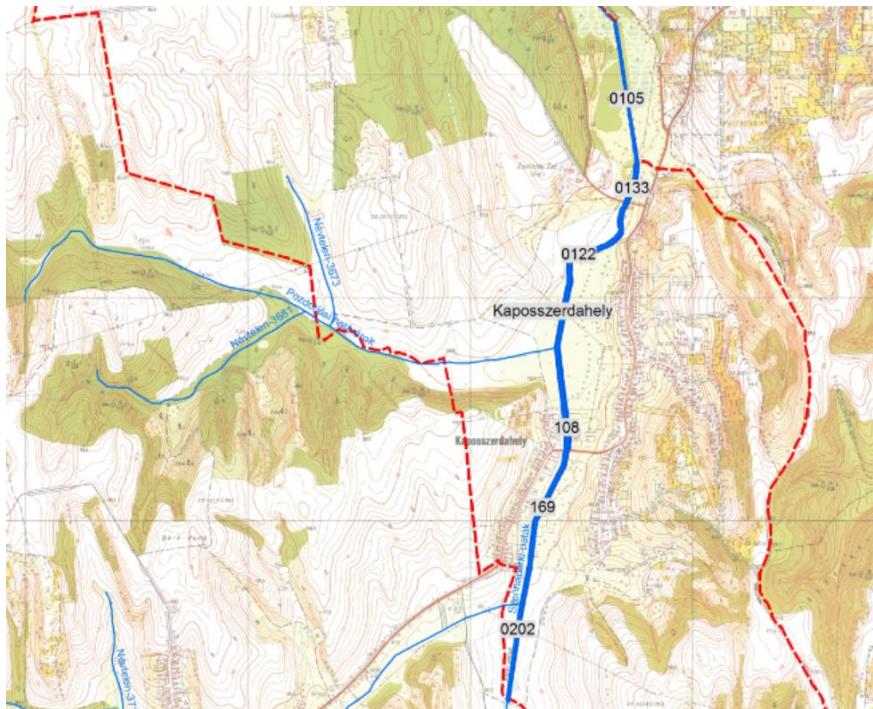
Kaposzserdahely közigazgatási területén a legjelentősebb vízfolyás a **Szennaberki-patak (Berki-patak)**. Kaposzserdahely közigazgatási területén a Szennaberki-patak mellékágai az alábbiak.

Szennaberki-patak (VOR kód: AEO144)

A 16,6 km hosszú Szennaberki-patak Kaposvár, Patca, Kaposszerdahely, Szenna és Zselickisfalud települések közigazgatási területén halad.

Vízfolyás	Település	Ingatlan hrsz.
Szennaberki-patak	Kaposvár	072
Szennaberki-patak	Kaposszerdahely	0105,0133,0122,108,169
Szennaberki-patak	Szenna	0198,0340,0359/1
Szennaberki-patak	Patca	05/2,05/4
Szennaberki-patak	Zselickisfalud	018,017,36;0106/2,016/1,0101,080

A **Szennaberki-patak Kaposszerdahely** település közigazgatási területét az alábbi szelvények közt érinti.

A Szennaberki-patak Kaposszerdahely közigazgatási területén

Az érintett ingatlanokat km szelvény szerinti elhelyezkedésük szerint az alábbi táblázatban foglaljuk össze.

Vízfolyás	Település	Ingatlan hrsz.	Szelvény
Szennaberki-patak	Kaposszerdahely	0105	2+960-3+600
		0133	3+600-3+810
		0122	3+810-4+880
		108	4+880-5+078
		169	5+078-5+630
		0202	5+630-6+245

A **Szennaberki-patak Kaposszerdahely** település belterületi részét közel 760 m, külterületi részét közel 2,5 km hosszban érinti.

Pazderjási-patak (VOR kód: AEN807)

A 2,7 km hosszú **Pazderjási-patak** Kaposszerdahely és Szenna települések közigazgatási területén halad.

Vízfolyás	Település	Ingatlan hrsz.
Pazderjási-patak	Kaposszerdahely	025,017 (halastó), 035, 040
Pazderjási-patak	Szena	0132

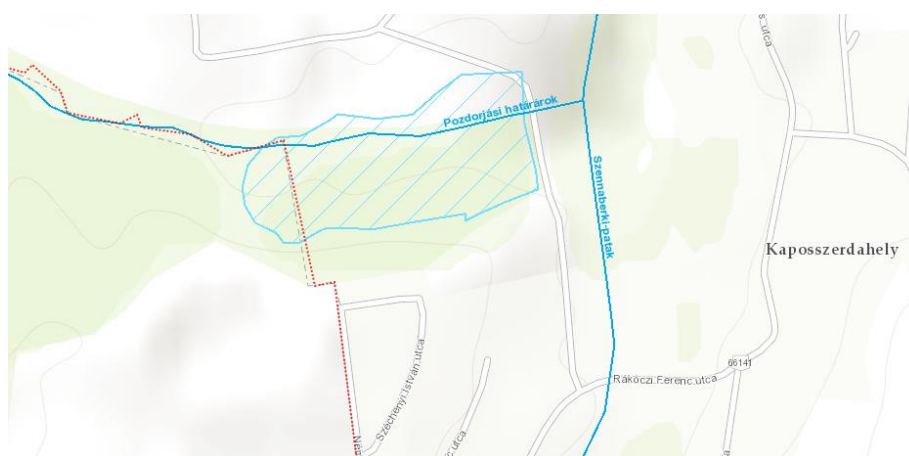
A **Pazderjás-patak Kaposszerdahely** település közigazgatási területét az alábbi szelvények közt érinti.

Vízfolyás	Település	Ingatlan hrsz.	Szelvény
Pazderjási-patak	Kaposszerdahely	025	0+000-0+085
Pazderjási-patak (tó)	Kaposszerdahely	017	0+085-0+510
Pazderjási-patak	Kaposszerdahely	035	0+510-0+840
Pazderjási-patak	Kaposszerdahely	040	1+060-1+170

A Pazderjási-patak Kaposszerdahely **település** külterületi részét közel 950 m hosszban érinti.

Kaposszerdahelyi tározó (VOR kód: AIS352)

A Pazderjási-patak 0+085-0+510 kmsz között völgyzárógátas kialakítású 6,5 ha területű árvízcsúcs-csökkentő tározó található. A tó üzemeltetője a Kaposszerdahely Község Önkormányzata. A tónak érvényes vízjogi engedélye van, vízikönyvi száma: S.XXXIX/29.

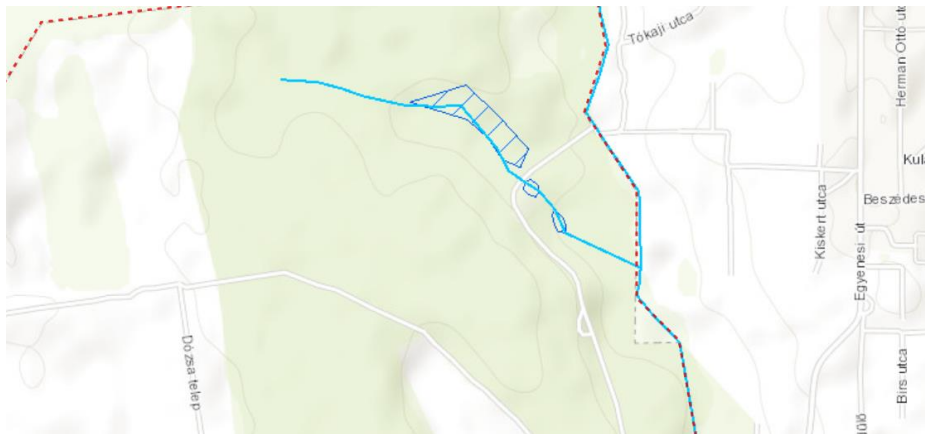
Kaposszerdahelyi tározó a Pazderjási-patakon

Szennaberki-patak 1.sz.mellékága (VOR kód: AEO145)

A **Tókaji parkerdő** területén található a Szennaberki-patak 1.sz. mellékága. A patak 1150 méter hosszú, és 4 db tó van rajta.

Tókaji parkerdő tavai (VOR kód: AIT569)

Kaposszerdahely és Kaposvár között terül el a mintegy 160 hektáros **Tókaji parkerdő**, amely a Zselici tájvédelmi körzet része. A Szennaberki-patak mellékágán 3 db völgyzárógátas halastó és 1 db vízpótló tározó (összesen 2,36 ha) épült, mely a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt. üzemeltetésében van. A tavaknak érvényes vízjogi engedélye van, vízikönyvi száma: S.XXXIX/12.

Tókaji parkerdő tavai

Kaposszerdahely közigazgatási területének DNy-i és az ÉNy-i részén vízerózióra közepesen érzékeny terület található.

1.2.8. Katasztrófavédelmi osztálya

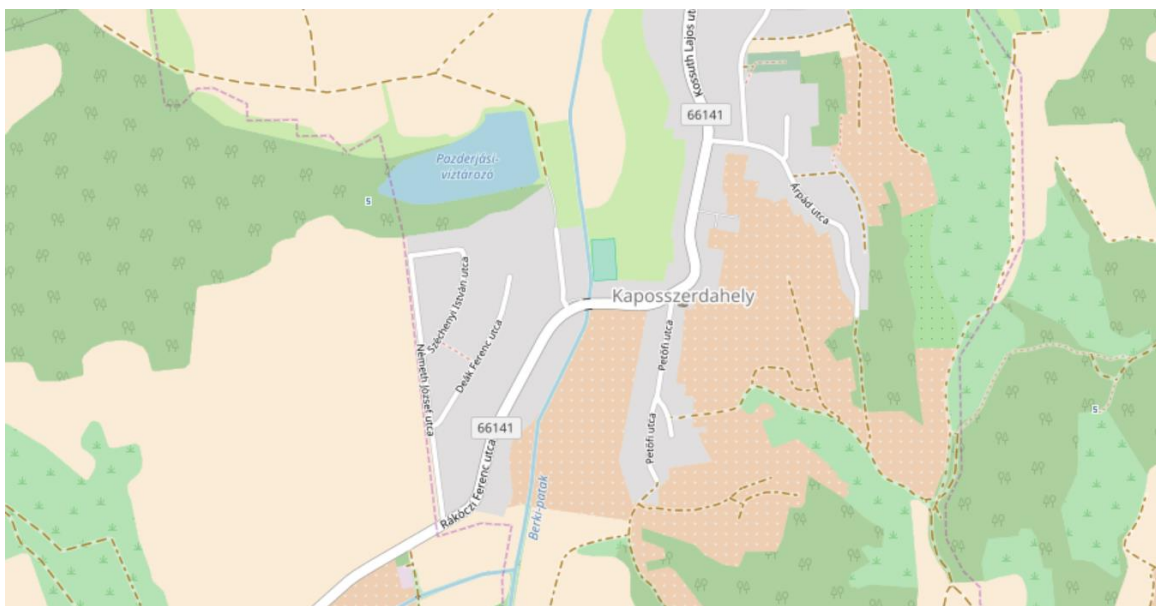
A településeket az elvégzett kockázatbecslés eredményei alapján a meghatározott veszélyeztetettségi szintnek megfelelően katasztrófavédelmi osztályokba (I-III. osztály) kell sorolni. A települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 61/2012. (XII. 11.) BM rendelet 1. melléklete szerint **Kaposszerdahely** III. katasztrófavédelmi besorolású.

A települések **ár- és belvíz veszélyeztetettségi** alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM–BM együttes rendeletben „A” – **erősen veszélyeztetett** minősítésű településként szerepel.

1.2.9. Főbb kiépített infrastruktúrák a településen

Kaposszerdahelyen áthalad a 67-es számú főközlekedési útról leágazó Kaposvár-Szilvásszentmárton közti 66141. számú út. Vasútállomása nincs, ezért tömegközlekedési eszközként csak autóbusszal közelíthető meg.

A 66141. számú út Kaposszerdahelyen a Kossuth Lajos utcán és a Rákóczi Ferenc utcán halad keresztül.

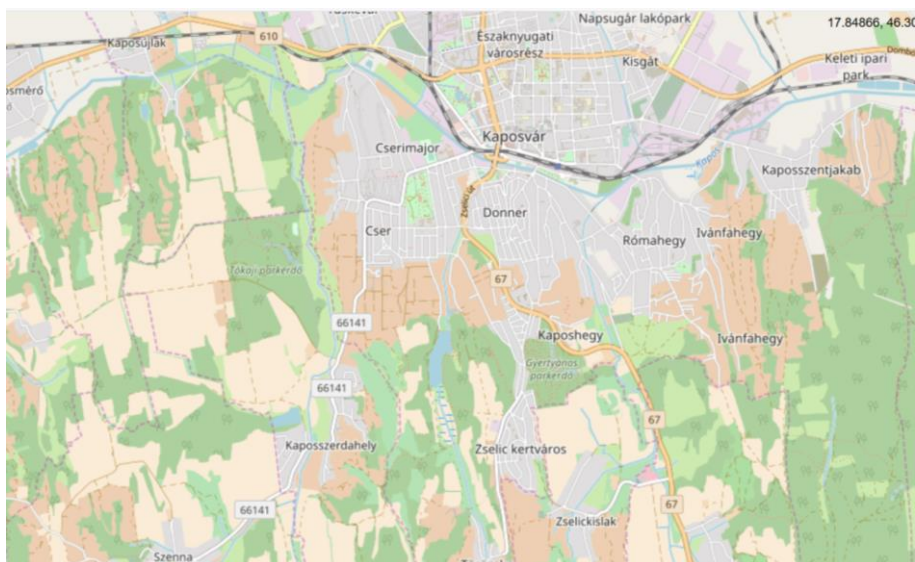
A 66141.számú út Kaposszerdahely belterületén

A település közelében levő jelentősebb utak:

- É-on: 610. sz. főút: Kaposvár – Kaposújlak - Kaposmérő
- K-en: 67. számú főút Balatonszemes-Szigetvár között

A településre bemenő út:

- 66141.számú mellékút Szilvásszentmártoni bekötőút

Kaposzerdahely környéki közlekedési lehetőségek

Kaposzerdahelyen település intézményei:

- Óvoda, Minibölcsőde és Konyha - 7476 Kaposzerdahely, Kossuth L. u. 65.
- Önkormányzat - 7476 Kaposzerdahely, Kossuth L. u. 65.
- Biztos Kezdet Gyerekház - 7476 Kaposzerdahely, Kossuth L. u. 59.
- Alapszolgáltatási Központ - 7476 Kaposzerdahely, Kossuth L. u. 59.

A településen a villamos-energia, a közüzemi vízellátás és a vezetékes gázellátás, vezetékes telefon, kábel-tv hálózat biztosított. A csapadékvíz-elvezetés nyílt árokrendszerrel van kiépítve. A szennyvízhálózatot 2015.évben kiépítésére került a településen a Kaposvári Szennyvíztisztító telepre történő csatlakozással.

2. A település vízrajzi jellemzése

2.1. Kisvízfolyások

Kaposzerdahely község közigazgatási területén az alábbi jelentősebb kisvízfolyások találhatók:

Vízfolyás neve	Befogadó	Érintett szakasz [kmsz]	Érintett ingatlanok [hrszt]
Szennaberki-patak	Kapos	2+960-6+245	Kaposzerdahely 0105, 0133,0122,108,169,0202
Pazderjási-patak	Szennaberki-patak	0+000-1+170	Kaposzerdahely 025,017 (tó),035,040

Kaposszerdahely község közigazgatási területét közvetve érintő jelentősebb kisvízfolyás:

Vízfolyás neve	Befogadó	Érintett szakasz [kmsz]	Érintett ingatlanok [hrszt]
Deregélyi-patak	Szennaberki-patak	0+000-6+245	Kaposszerdahely 0201/2

A Deregélyi-patak jelentő része Szenna közigazgatási területén folyik az alábbi helyrajzi számokon: 0185,0178,241/1,237, 0403.

Szennaberki-patak (Berki-vízfolyás)

A Szennaberki-patak a Kapos jobb parti mellékága, a 96+930 kmsz-ben torkollik a Kaposba. Folyási iránya D-É-i, vízgyűjtő terület 67 km². A vízfolyás dombvidéki jellege miatt sok hordalék jut a vízfolyásba.

Szennaberki-patak belterületi szakasza Kaposszerdahelyen

Vízjogi engedély vízikönyvi száma: S.XXXIX/9.

Kiépítési vízhozam: $Q_{20\%}=14,4 \text{ m}^3/\text{s}$

Kiépített hossz: 0+000-11+ 409 kmsz; 11+924-12+885 kmsz

A 11+409-11+924 kmsz szelvények közt a Szilvásszentmártoni tározó található.

A vízgyűjtőt a Somogyi-dombságra jellemző észak-déli dombvonulatok alkotják. A vízgyűjtő terület 50%-án tölgy, bükk és cser erdők húzódnak. A terület 20%-a rét-legelő, a többi - a belterületi szakaszokat kivéve - szántóterület. A terep magassága a forrásvidékénél 180–190 m B.f., a torkolatnál 116 m B.f. A forrástól néhány kilométerre lévő vízvázasztó legmagasabb pontja 276 m B.f. A folyásirányra merőlegesen a vízfolyás teljes szakaszán a meredek domboldalak 3-5% esésűek. A rossz időben érkező hirtelen csapadék nagy elragadó erővel

rendelkezik, de a terület jó részét alkotó erdők szűrő hatása miatt jelentős bemosódást ritkán okoz.

A vízfolyás vízjárását a dombok közti völgyekből összegyülekező vizek határozzák meg. A meredek domboldalakon a vízgyűjtő talajának vízmegtartó képessége csekély, az agyagos talajban a beszivárgás lassú. Az erdők lefolyási tényezője ugyan alacsony, de a hevesebb vagy hosszabb nyári záporok következtében rendszerint nagyobb árhullám alakul ki. Ezt csökkentendő több záportározó is épült a vízfolyás vízgyűjtőjén. A patak felszín alatti vízutánpótlása nyár közepére rendszerint minimálissá válik.

A főágon, a felső szakaszokon az erdei forrásokból érkezik ugyan vízutánpótlás, de ez a nyári záporok során lefolyó vizekkel együtt is alig elegendő a vizes élőhely fenntartásához. A vízfolyás a torkolattól a 12+885-ig kotrással kialakított mederben folyik. Depónia képzés csak Kaposszerdahely belterületén a belterületi ingatlanok védelmében történt, 60-80 cm magasságban.

Pazderjási-patak

A Pazderjási-patak a Szennaberki-patak jobb oldali mellékága Kaposszerdahely község határában. A vízfolyásnak dombvidéki jellegű vízgyűjtő területe van. Kaposszerdahely közigazgatási területén a Pazderjási-patakon tározó épült.

Kaposszerdahelyi tározó

Kaposszerdahelytől Ny-ÉNy-ra épült a Pazderjás-patak 0+120-0+550 kmsz között a völgyzárógátas kialakítású 6,5 ha területű árvízcsúcs-csökkentő tározó. A tó üzemeltetője a Kaposszerdahely Község Önkormányzata. A tó vízjogi engedélyének vízikönyvi száma: S.XXXIX/29.

Közvetlenül nem érinti Kaposszerdahely közigazgatási területét, de hatással van a területére:

Deregélyi-patak (Szennai-árok)

A Deregélyi-árok a Szennaberki-patak bal oldali mellékága Szenna község határában. A 3,7 km hosszú vízfolyásnak dombvidéki jellegű vízgyűjtő területe van.

A vízfolyás mederrendezésére két db vízjogi engedély van kiadva, vízikönyvi számaik: S.XXXIX/31,35. Az engedélyekben az üzemeltető a Szenna Község Önkormányzata.

Deregélyi záportározó

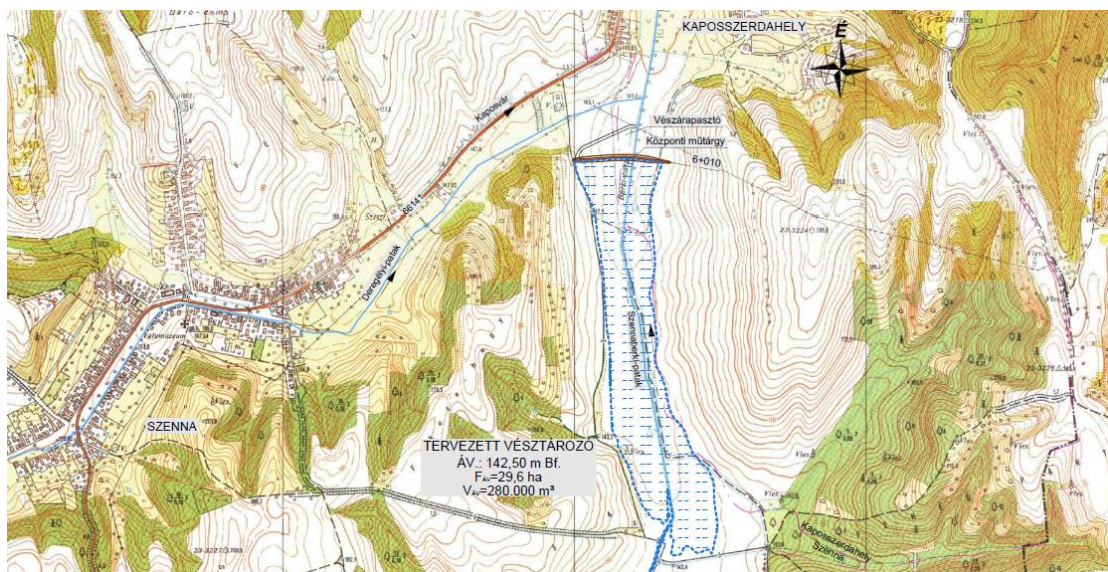
Szenna községtől DNy-ra a Deregélyi-patak 3+130-3+428 kmsz között épült a völgyzárógátas zöld tározó. A záportározó csak az árhullámok levonulásakor telik fel, ami később fokozatosan leürül. A tározó vízjogi engedélyének vízikönyvi száma: S.XXXIX/33. Az üzemeltető a Szenna Község Önkormányzata.

Szilvásszentmártoni záportározó

Az árvíz és csapadékkárok csökkentésére 2007-ben épült Szilvásszentmárton és Zselickisfalud határában az árvízvédelmi tározó. A völgyzárógátas tározó a Szennaberki-patak völgyében a 11+409-12+323 kmsz-ek között létesült.

Tervezés alatt levő tározó

Kaposzserdahely és Szenna között a Szennaberki vízfolyáson tervezés alatt van egy közel 30-ha-os tározó.

Tervezett tározó a Szennaberki-patakon

Kapos vésztározó

A Kapos vízfolyás völgyében lévő több település árvízi veszélyeztetettségének mérséklése céljából 2014. évben létesült Kapos vízfolyás 96+414 km szelvényében a tározó, ott ahol a Kapos korábban rendszeresen kilépett a medréből, és elöntötte a mély fekvésű területeket. A tározó a Szennaberki-patak Kaposba történő betorkollásának környezetét is érinti. Ezáltal a Kapos vízfolyásnak már nincs visszaduzzasztó hatása a Szennaberki-patakon.

Nincs kiépített csapadékvíz elvezetés:

- Széchenyi István utca
- Arany János utca

Egy oldali nyílt árkos csapadékvíz-elvezetés:

- Deák Ferenc utca

Egy illetve kétoldali oldali nyílt árkos csapadékvíz-elvezetés :

- Németh József utca
- Árpád utca

Mindkét oldali nyílt árkos csapadékvíz-elvezetés:

- Kossuth Lajos utca
- Rákóczi Ferenc utca
- Petőfi Sándor utca
- Kapoli Antal utca
- Hunyadi János utca

Az utakról a telkekhez történő beközeledéshez az útárkokon átközeledő műtárgyak (átereszek) vannak beépítve.

Az települést a község domborzati viszonyira tekintettel kis mértékben külvizek is terhelik. Az útárkok többségében kis esésűek. A Szennaberki-patak, mint élővízi befogadó alkalmas a csapadékvizek befogadására.

Általánosságban elmondható, hogy az árkok és az átereszek helyenként fel vannak iszapolódva. Belterületen belül heves és intenzív csapadéktevékenység hatására több belterületi utcában előfordulnak elöntések.

A meglévő vízfolyások, árkok karbantartása, rendszeres tisztítása, a megrongálódások helyreállítása feltétlen szükséges a helyi vízkárok megelőzéséhez.

2.3.Vízellátás, csatornázás

Kaposszerdahely az ivóvizet a S.XXXIX/22. vízikönyvi számon engedélyezett Szenna-Kaposszerdahely kistérségi vízműről kapja. Rétegvíz kutak Szennán és Kaposszerdahelyen vannak. A Szenna Kaposszerdahely üzemelő vízbázis belső védőterülete, belső, külső védőidoma határozattal kijelölt, a kutak védett felszín alatti vízkivételi műveknek minősülnek.

A szennyvízhálózatot 2015.évben kiépítésére került a településen a Kaposvári Szennyvíztisztító telepre történő csatlakozással. A vízjogi engedély vízikönyvi száma: S.XXXIX/9.

2.4.Csapadékvíz-elvezetés

A község területén belül a nyíltárkos vízelvezetés a jellemző, csapadékvizeinek befogadója a Szennaberki-patak. A belterületi vízelvezető rendszer jelentős része a település útárkaira épült. A befogadó Szennaberki-patak községet D-É irányban átszeli.

2.5.Jelentősebb vízjogi engedélyes művek

VKSZ	Engedély tárgya	Engedélyes
S.XXXIX/29.	Kaposszerdahelyi tó	Kaposszerdahely Község Önkormányzata
S.XXXIX/22.	Kaposszerdahely Szenna községek vízellátása	Szenna-Kaposszerdahely Községek Önkormányzata
S.XXXIX/12.	Tókaji halastavak	SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.
S.IX/289-98.	Kaposszerdahely szennyvízelvezetése	Kaposszerdahely Község Önkormányzata
S.XXXIX/37.	Kaposszerdahely területén talajvízfigyelő kút	DDVIZIG
S.XXXIX/9.	Szennaberki vízfolyás, Patcai árok és Göbecsi árok mederrendezése	Kaposvölgyi VT (módosítás folyamatban van DDVIZIG-re)
S.XXXIX/33.	Deregélyi-záportározó	Szenna Község Önkormányzata
S.XXXIX/35.	Deregélyi patak1+550-2+700 kmsz és mellékárok belterületi rekonstrukció	Szenna Község Önkormányzata
S.XXXIX/31.	Szenna belterület Deregélyi patak mederkorrekció	Szenna Község Önkormányzata

3. A település vízkárok általi veszélyeztetettségének meghatározása

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet intézkedik a települések **katasztrófavédelmi besorolásának** szabályairól. A települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet módosításáról szóló 61/2012. (XII. 11.) BM rendelet **Kaposszerdahely** települést a **III. katasztrófavédelmi osztályba** sorolja.

A települések **ár- és belvíz veszélyeztetettségi** alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM–BM együttes rendeletben „A” – **erősen veszélyeztetett** minősítésű településként szerepel.

A települést veszélyeztető vízkárok az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- árvíz,
- belvíz,
- helyi vízkár.

A vízkárokat jellemző fogalmak értelmezése:

1. árvíz:

A folyók, vízfolyások mederéből kilépő vizek által okozott felületi elöntés. A településen az árvizek elleni védekezés önkormányzati feladat.

2. belvíz:

- **belterületen:**

a) Árvízmentes időszakban a csapadék, illetve hóolvadásból kialakuló belterületi elöntés, jellemzően a vízrendezési létesítmények működésével összefüggésben.

b) Árvizes időszakban az árvízvédelmi létesítmények általján keresztül szivárgó, és a mentett oldalon a terepszint fölé emelkedő szivárgó, fakadó vizek.

- **külterületen:**

Az árvízvédelmi létesítmények mentett oldalán, a belvízöblözetben képződik a kedvezőtlen meteorológiai és vízjárási tényezők hatására: hirtelen hóolvadásból, csapadéktevékenységből, de keletkezhet magas talajvízállásból is. Árvizes időszakban

az árvízvédelmi létesítmények általján keresztül szivárgó, és a mentett oldalon a terepszint fölé emelkedő szivárgó, fakadó vizek.

3. helyi vízkár – dombvidéki árvíz:

A dombvidékeken kialakuló vízkárjelenségek, amelyek heves lefolyásúak, általában csak néhány óra telik el a csapadék kezdete és az árhullám levonulása között. A lejtőirányban lefelé folyó víz magával ragadja a talajszemcséket, megbontva a termőréteget. A víz és a hordalék településeket, utakat, vasutakat és értékes mezőgazdasági területeket egyaránt veszélyeztet. Egy-egy jelentősebb csapadék után a lejtők alján, a vízfolyások, vízelvezetők medrében nagy mennyiségű hordalék halmozódik fel. A vízfolyások medre nem képes elvezetni a hirtelen keletkező óriási vízmennyiséget, a víz kilép a medréről, és elönti környezetének mélyfekvésű részeit. A környező területek elöntésén túl a vízfolyások medrében, a műtárgyakban, a burkolatokban is károkat okoz.

A legújabb meteorológiai modellek azt mutatják, hogy az éghajlatváltozással összefüggésben egyre gyakoribbá válnak a heves lefolyású, előre nehezen megjósolható, és súlyos következményekkel járó időjárási események, mint például a rövid ideig tartó, helyi jellegű, heves esők, amelyek a hegy- és dombvidékeken hirtelen árvizet, villámárvizet (angolul flash flood) okoznak.

A Dr. Pálfai Imre által készített Magyarország belvív-veszélyeztetettségi térképe alapján a település **nem tartozik a belvízzel veszélyeztetett területek közé**. Külterületi belvízkárookra – a külterületi szakasz domborzati adottsága miatt – nem kell számítani.

A település belterületén a patakok, csatornák áradásai, továbbá a csapadék- és egyéb vizek által okozott kártételek megelőzése – kül- és belterületi védőművek építésével – a védőművek fenntartása, fejlesztése és azokon a védekezés ellátása Önkormányzati feladat (az 1995. évi LVII. törvény 16.§ (5) bekezdés b) pontja szerint).

A vízelvezető hálózat út menti nyílt árkos kialakítású, befogadó a **Szennaberki-vízfolyás**. Az Önkormányzat nem rendelkezik vízelvezető hálózat térképi nyilvántartással. Az utcák egy illetve mindkét oldalán lévő vízelvezető árkok földmedrűek, szakaszosan burkoltak. A kapubehajtókban változó méretű átereszek és bejáróhidak vannak. Intenzív csapadék tevékenység esetén előfordulnak az elöntések a belterületen.

3.1.A jellemző árvízi jelenségek okai és formái

Kaposszerdahely település közigazgatási területén nincsenek elsőrendű árvízvédelmi művek, árvízi jelenségekkel nem kell számolni.

3.2.Hidrometeorológiai és hidrológiai kockázatok ismertetése

Árvízi kockázatok

Kaposszerdahely település közigazgatási területén nincsenek árvízi kockázatok.

Helyi vízkár – dombvidéki árvíz kockázatok:

Árhullámok a kisvízfolyásokon hóolvadásból (tavaszi időszak), illetve heves csapadéktevékenységből (jellemzően általában nyári, őszi időszak) alakulhatnak ki. Helyi vízkárok elleni védekezésre akkor van szükség, ha:

- a vízgyűjtőről érkező vízhozam meghaladja a meder kiépítési vízhozamát,
- a meder nincs kellően karban tartva, vízszállító képessége lecsökkent,
- lefolyási akadályok keletkeznek a mederben.

Kisvízfolyások, csatornák jellemző adatai

A következő táblázatban összefoglaljuk a település vízfolyásainak főbb jellemzőit.

A település közigazgatási területén található jelentősebb vízfolyások:

Ssz.	Vízfolyás neve	jellege	Befogadó	csatlakozás a befogadóba [kmsz]	vízgyűjtő terület nagysága (km ²)	Mértékadó vízhozamok a torkolatnál (m ³ /s)
1.	Szennaberki-patak	állandó	Kapos vízfolyás	96+930	76,5	Q _{20%} =14,4
2.	Pazderjási-patak	állandó	Szennaberki-patak	4+625	5,2	nem kiépített

A település közigazgatási területére közvetve hatással levő vízfolyások:

- **Kapos-vízfolyás**, mint a Szennaberki-patak befogadója
- **Deregélyi-patak**, melynek a befogadója a Szennaberki-patak

Kapos vízfolyás

A **Kapos-völgy** legnagyobb vízfolyása a **Kapos vízfolyás**, amelyen a vízszint- és vízhozam ingadozások nagyok. Az átlagostól nagyobb mértékű lefolyást a hóolvadás és a nyári záporok okozhatnak. Az árvizek azonban főleg tavasszal fordulnak elő. A Kapos vízfolyás a befogadója a Szennaberki-pataknak, mely keresztülhalad Kaposszerdahely településen. A befogadó sok esetben visszaduzzasztott az esőzésekkel keletkező nagy terheléskor. A **Kapos véstározó** 2014.évi kialakításával, szabályozhatóvá vált a területre érkező vízmennyiség, a csatlakozó mellékvízfolyásokon - így a Szennaberki-patakon is - a korábban visszaduzzasztással érintett szakaszokon kedvezőbb állapot alakult ki.

Deregélyi-patak

A Deregélyi-patak a 5+815 kmsz-ben ömlik a Szennaberki-patakba. A vízfolyáson esőzések hatására a dombvidéki jellegű vízgyűjtőről lezúduló vizek gyakran okoztak elöntéseket Szenna község területén. Ezért létesült 2003.évben Szenna községtől DNy-ra a **Deregélyi árvízi tározó** a Deregélyi-patak 3+130-3+428 kmsz között, mely völgyzárógátas zöld tározó. A záportározó csak az árhullámok levonulásakor telik fel, ami később fokozatosan leürül. A tározó létesítésével a Szennaberki-patakot érő terhelés csökkent, illetve szabályozhatóvá vált.

A település közigazgatási területére közvetlenül hatással levő vízfolyások:

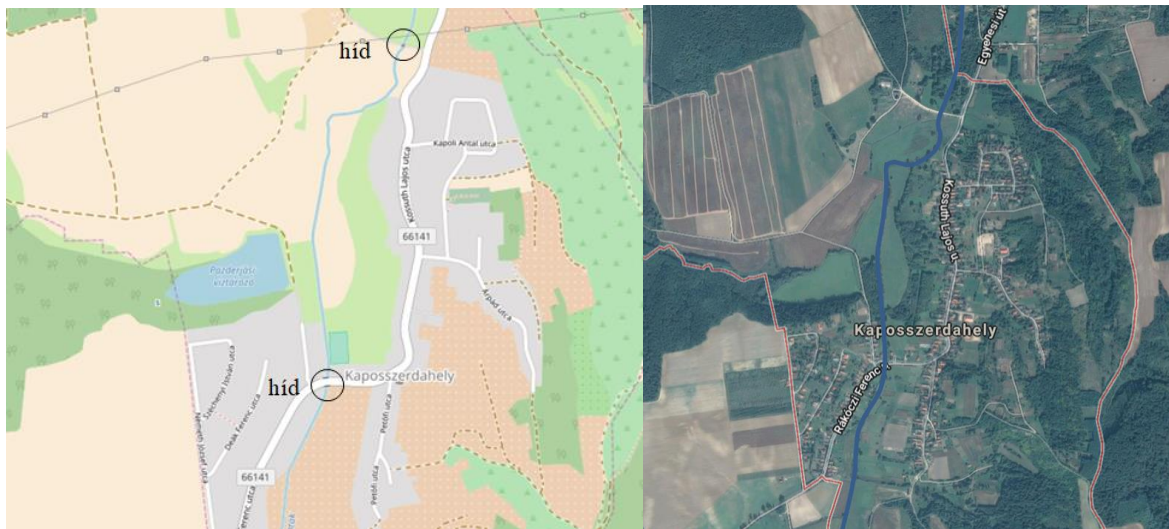
- **Szennaberki-patak** a településen keresztül halad, melynek befogadója a Kapos-vízfolyás
- **Pazderjási-patak**, a település Ny-i részén, melynek a befogadója a Szennaberki-patak

A Szennaberki-patak nagyvizeinek kockázata

Kaposszerdahely közigazgatási területén a Szennaberki-patak a 2+960-6+245 kmsz-ek közt halad, külterületi és belterületi szakaszokat is érint. A Szennaberki-patak Kaposszerdahely település belterületi részét közel 760 m, külterületi részét közel 2,5 km hosszban érinti.

A Szennaberki-patak völgye Kaposszerdahely belterületén a Kossuth Lajos utcán és a Rákóczi Ferenc utcán húzódik végig. A Szennaberki-patakot az út a Kossuth Lajos utca Tókaji parkerdő felé vezető részén és a Rákóczi Ferenc utcában keresztezi. A vízfolyás lakóépületeket és kerteket a Rákóczi Ferenc utcában közelít meg. A vízfolyás ezen szakaszán

elsősorban a kertekben elöntések kialakulhatnak, esetenként lakóépület is veszélyeztetve lehet.

A Szennaberki-patakot keresztező utak Kaposzserdahelyen

A Szennaberki-vízfolyás külterületi szakasza mentén mezőgazdasági területek és erdők találhatók. A külterületi mezőgazdasági művelésű területeken elöntések előfordulhatnak. A Szennaberki-patakon a kisvizek időszaka nyár vége és az ősz, árvizek bármelyik időszakban felléphetnek. Nyáron inkább heves zivatarokból, a tavaszi, őszi hónapokban a többnapos esők hatására.

Tervezés alatt levő tározó

Kaposzserdahely és Szenna között a Szennaberki vízfolyáson tervezés alatt van egy közel 30-ha-os tározó, mellyel a Kaposzserdahelyet terhelő vizek levezetése szabályozhatóvá válik, csökkentve a település árvízi kockázatát.

Pazderjási-patak nagyvizeinek kockázata

A Pazderjási-patak a Szennaberki-patak jobb oldali mellékága Kaposzserdahely község határában, a Rákóczi Ferenc utca végén. A Pazderjási-patak Kaposzserdahely település külterületi részét 950 m hosszban érinti.

A Pazderjási-patak torkolati szakaszára épült Kaposzserdahelyi árvízcsökkentő tározó, mely a Szennaberki-patakra is árvízcsúcs csökkentő hatással bír. A Pazderjási-patak Kaposzserdahely közigazgatási területét elöntéssel nem veszélyezteti.

Kaposszerdahelyi belterületi árkok nagyvizeinek kockázata

A község vízvezető hálózata, út menti nyílt árkos, befogadó a Szennaberki-patak. Az Önkormányzat nem rendelkezik vízvezető hálózat térképi nyilvántartással. Az utcák egy illetve mindkét oldalán lévő vízvezető árkok földmedrűek, illetve szakaszosan burkoltak. A kapubehajtókban változó méretű átereszek és bejáróhidak vannak.

Intenzív csapadék tevékenység esetén előfordulnak az elöntések a belterületen. Az utakon álló esővíz, illetve az a csapadékmennyiség, ami nem elvezethető, folyamatosan pusztítja, rongálja, kimossa az úthálózat egyes részeit, melynek karbantartása szintén az Önkormányzat feladata. A Rákóczi utcában a Szennaberki-patak nagyvizek esetén a csapadékvizeket bevezető nyílt árkokon visszaduzzaszthat, elöntéseket okozhat.

Belvízi kockázatok

A Dr. Pálfai Imre által készített Magyarország belvív-veszélyeztetettségi térképe alapján a **település nem tartozik a belvízzel veszélyeztetett területek közé**. Külterületi belvízkárookra – a külterületi szakasz domborzati adottsága miatt – nem kell számítani.

Veszélyeztetett ingatlanok

Kaposszerdahely községben 352 lakóingatlan található. Lakóingatlanok a Rákóczi utcában vannak veszélyeztetve. Elöntések a Kossuth utca környékén is előfordulhatnak.

3.3.Meglévő védművek, műtárgyak, medrek kezelői, tulajdonosi viszonyainak bemutatása

Árvízi védművek

Kaposszerdahely település állami árvízvédelmi művel nem rendelkezik. A településen funkcióját tekintve elsődlegesen árvízvédelmi műnek kiépített depónia, töltés nincs.

Belvízi védművek

A településen állandó belvízvédelmi mű nincs.

Helyi vízkár elleni védművek

Kaposszerdahely közigazgatási területén elsősorban a Szennaberki-patak mentén kell számítani helyi vízkárok kialakulására.

Ssz.	Vízfolyás neve	Tulajdonos	Vagyonkezelő
1.	Szennaberki-patak	Magyar Állam	Kaposvölgyi Víztársulat 2014-ig, utána Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságra

A község bel- és külterületén lévő vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkező árkok és vízlevezetők a következők:

Vízfolyás neve	Vizikönyvi szám	Engedélyes:
Szennaberki-patak	S.XXXIX/9.	Kaposvölgyi Víztársulatról névátírási folyamatban Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságra

II. VÉDELMI FOKOZATOK ELRENDELÉSÉNEK SZABÁLYAI ÉS FELADATAI

4. Az elrendelés előzményei, információk

A levonuló árvizek elleni sikeres védekezés alapja a megfelelő előrejelzés biztosítása. Az árvízi előrejelzés fő célja, hogy elegendő időelőnnyel, megfelelő, kielégítő információkat biztosítsunk az árvízi feladatokra való felkészülésre. Minél nagyobb az időelőny, annál megalapozottabb és szervezettebb lehet a védekezés.

Az árvizek kialakulása előtt a hidrometeorológiai és hidrológiai számítások (modellek) alapján két információt különböztetünk meg:

- riasztás: a vízgyűjtő terület felé haladó légköri képződményből várható csapadéktevékenység alapján történik.
- előrejelzés: a lehullott csapadék hatására a vízfolyás felső szakaszán kialakult (regisztrált) vízszint alapján az alatta lévő folyószakaszra számított vízszint /vízállásérték.

Riasztás

Az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) nyilvános honlapján (www.met.hu) általános élet és vagyonvédelmi célokat szolgáló figyelmeztető rendszert működtet. Figyelmeztető előrejelzést és riasztást a következő időjárási elemekre adnak ki:

- heves zivatar,
- felhőszakadás,
- szélökés,
- ónos eső,
- hófúvás.

A veszélyjelző rendszer részét képezik azok a figyelmeztetések is, amelyekben a tartós, nagy mennyiségű eső, illetve hó előfordulásának lehetőségére hívjuk fel a figyelmet, amennyiben az esemény legalább egy átlagos magyarországi megyének megfelelő területen várhatóan jellemző lesz. Ezekhez a figyelmeztetésekhez riasztás nem kapcsolódik!

A fent felsoroltak esetében a veszélyjelzés két lépcsőben valósul meg.

- Első lépcsőben készül egy, az adott napra, valamint a következő napra szóló, szöveges és térképes formában is megjelenő figyelmeztető előrejelzés, amelyben a legvalószínűbb veszélyes időjárási események várt térbeli és időbeli alakulásának leírását találhatjuk meg.
- Második lépcsőben, amikor a veszélyjelző meteorológus (a mérések, megfigyelések, modellek előrejelzései alapján) meggyőződik arról, hogy az időjárási feltételek adottak a figyelmeztető előrejelzésben már jelzett veszélyes időjárási események előfordulásához, akkor a bekövetkezés előtt általában 0,5 – 3 órával sor kerül a veszélyes időjárási eseményekre figyelmet felhívó, térképes formában megjelenő riasztás kiadására. A veszélyes időjárási esemény típusától, illetve az időjárási helyzettől függ, hogy már közvetlenül a veszélyes időjárási esemény kialakulása előtt pár órával, vagy éppen csak a veszélyes időjárási esemény kialakulásának felismerésekor adható ki a riasztás.

Általánosan elmondható, hogy az előzetesen figyelmeztetett, riasztott terület nagysága változó, de rendszerint a legkisebb terület, amelyre a veszélyjelzés vonatkozik, egy átlagos magyarországi megye felének felel meg.

Helyi vízkár szempontjából a heves zivatarra, felhőszakadásra, valamint a nagy mennyiségű esőre vonatkozó figyelmeztetések a lényegesek, melynek figyelmeztető szintjeit az alábbi táblázatban szerepeltetjük.

Veszélyes időjárási esemény	Jel	Veszélyességi szint rövid jelentése
Heves zivatar		1 Kis valószínűséggel kialakulhat heves zivatar (károkozó szél vagy nagyméretű jég kíséretében).
		2 Közepes bekövetkezési kockázat mellett előfordulhat heves zivatar (károkozó szél vagy nagy méretű jég kíséretében).
		3 Magas bekövetkezési kockázat mellett heves zivatar várható (károkozó szél vagy nagyméretű jég kíséretében).
Felhőszakadás		1 Intenzív záporból, zivatarból rövid idő alatt 25-30 mm-t meghaladó csapadék hullhat.
		2 Intenzív záporból, zivatarból rövid idő alatt 50 mm-t meghaladó csapadék hullhat.
Eső		1 24 óra alatt több mint 20 mm csapadék hullhat.
		2 24 óra alatt több mint 30 mm csapadék hullhat.
		3 24 óra alatt több mint 50 mm csapadék hullhat.

Egyes időjárási események nem ugyanolyan pontossággal és időelőnnyel jelezhetők előre. 100%-os pontosságú előrejelzés sohasem adható. Egy adott területre kiadott figyelmeztetés, riasztás azt jelenti, hogy az időjárási feltételek kedvezőek a veszélyes időjárási esemény kialakulásához a figyelmeztetett, riasztott és az ahhoz közel eső területeken. A figyelmeztető előrejelzés és riasztás így nem jelent garanciát az adott veszélyes időjárási esemény bekövetkezésére az érintett terület egy adott pontján!

E hazai riasztórendszer használható helyi vízkárok esetében, amikor is nincs idő a kisvízfolyásokon előrejelzésre, mivel az árhullám a csapadékhulláskor szinte azonnal jelentkezik. Ilyenkor csak az árvízi figyelmeztetésre van idő, mely hegyvidéki vízgyűjtő területen nagy csapadékot vagy gyors olvadást előidézhető időjárási helyzetek rövidesen vagy azonnal fenyegetően várható bekövetkezéséről szóló tájékoztatást jelenti az árvízvédelemért felelősök, illetve az érintett lakosság részére.

Előrejelzés

Az ország folyóinak és tavainak a vízjárására vonatkozó, azok aktuális és várható állapotát jellemző hidrológiai információk közreadása az Országos Vízügyi Főigazgatóságon belül működő Országos Vízeljárás Szolgálat (OVSZ) feladatai közé tartozik.

A szakirányú szervezetek tájékoztatásának legfontosabb eszköze az 1989 óta üzemelő zártkörű Hidrometeorológiai Információs Rendszer (HIR), míg a szélesebb körű tájékoztatás

legátfogóbban az Országos Vízelző Szolgálat internetes oldala (www.hydroinfo.hu) révén valósul meg.

Vízállás előrejelzés applikáció okostelefonra is elérhető:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.mujssoft.vizallas&hl=hu>

Az Országos Vízelző Szolgálat adatfeldolgozási tevékenysége során naponta összegyűjti, feldolgozza és közreadja Magyarország folyóinak vízjárását jellemző hidrológiai és vízgyűjtő területének hidrometeorológiai viszonyait jellemző meteorológiai adatokat. Ennek keretében az év minden napján mintegy 500 meteorológiai állomás, és 440 hidrológiai észlelőhely összesen hozzávetőlegesen hétezer adata kerül feldolgozásra.

Dombvidéki vízfolyásokon, patakokon az előrejelzés (várható vízszint / vízállás) nem lehetséges, mivel csapadékhullást rövid időn belül követi az árhullám kialakulása és levonulása.

Időelőny

Az árvízi riasztás / előrejelzés kiadása és az esemény bekövetkezés közötti időtartamot nevezzük időelőnynek. Ez a különböző vízkár eseményeknél más.

- Helyi vízkárok esetén csak az időjárási előrejelzések alapján lehet figyelmeztetést kiadni, ami egy-egy térségre 2 napos időelőnyt biztosít, markáns légköri jelenségek esetén 5 – 8 nap. Az árvízi levonulás mértéke nem számszerűsíthető.

5. Védekezési fokozatok árvízvédekezés esetén

5.1.Védekezési fokozatok folyók árvizei esetében

Az állami védművel nem rendelkező vízfolyások esetében a védekezési fokozatok elrendeléséért a település polgármestere, mint helyi védelemvezető a felelős. A megfelelő időben történő elrendelés érdekében folyamatosan figyelni kell a meteorológiai előrejelzéseket, a kialakult árhullámok esetében a jellemző és meghatározó vízmércé állásokat, az egyes folyószakaszok mentén kialakuló elöntés viszonyokat (különös tekintettel a nyílt ártéri szakaszokon, települési körtöltések esetén). Folyamatosan kapcsolatot kell tartani a vízkárelhárításhoz segítséget nyújtó szervekkel a kialakult és várható árvízi helyzettel kapcsolatban. A legfontosabb elérhetőségeket az alábbi táblázat tartalmazza.

Védelmi igazgatási szervek és együttműködő szervezetek elérhetőségi adatai:

Szerv megnevezése, címe	Kapcsolattartás		Weblap/e-mail
	név	telefon/fax	
Belügyminisztérium 1051 Budapest, József A. utca 2-4.	Ügyfélszolgálat	1/441-1138 1/441-1000	http://www.kormany.hu/hu/ belugyminiszterium ugyfelszolgalat@bm.gov.hu .
Országos Vízügyi Főigazgatóság 1012 Budapest, Márvány utca 1/d.	Központi ügyelet	1/225-4447 1/201-2482	www.ovf.hu ; http://www.hydroinfo.hu ovf@ovf.hu
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 7623 Pécs, Köztársaság tér 7.	Márk László igazgató Ügyelet	72/506-300 72/506-350 30/6642-786	www.ddvizig.hu titkarsag@ddvizig.hu
Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (SMKI) Somogy Mentőcsoport Kaposvár, Somssich Pál u. 7, 7400	Antalicz Loránd tű.százados parancsnok	82/528-990	www.somogy.katasztrofavedelem.hu somogy.titkarsag@katved.gov.hu
SMKI Kaposvári Katasztrófavédelmi Kirendeltség Kaposvár, Somssich Pál u. 7, 7400	Gulyás László tű. ezredes kirendeltség- vezető	82/410-333	http://somogy.katasztrofavedelem.hu kaposvar.kk@katved.gov.hu
Somogy Megyei Polgári Védelmi Szövetség	Benei Tibor tű. alezredes	20/383-7555	http://www.mpvsh.hu/ tibor.benei@katved.gov.hu
Somogy Megyei Védelmi Bizottság Kaposvár, Nagy Imre Tér 1., 7400	Elnök: Dr. Neszményi Zsolt Vetési Bernadett főigazgató	82/502-600	hivatal@somogy.gov.hu kormany megbizott@somogy.gov.hu
Kaposújlak Község Önkormányzata 7522 Kaposújlak, Kossuth Lajos utca 10.	Csabai Tamás polgármester	82/714-400	kaposujlak@kapos-net.hu
Kaposvári Kistérségi Polgárőr Egyesület 7400 Kaposvár, Szent Imre utca 14.	Domán Tibor elnök	82/411-925	kkpe@kabelnet.hu ; kkpe7400@gmail.com
Somogy Megyei Rendőr- főkapitányság Kaposvár, Szent Imre utca 14/c, 7400	Vezető: Molnár Gábor r. ezredes	82/502-700	somogytitk@somogy.police.hu , somogymrfk@somogy.police.hu
Kaposvári Rendőrkapitányság 7400 Kaposvár, Szent Imre u. 12.	Vezető: Dr. Heffer Attila r. alezredes, rendőrségi főtanácsos	82/502-700	kaposvarrk@somogy.police.hu
Kaposvári Rendőrkapitányság, KMB Alosztály 7477 Szenna Rákóczi u. 8.	Vezető: Farkas Miklós r.ftörm	20/442-0267	farkasm@somogy.police.hu
Kaposvár Megyei Jogú Város	Róth Zoltán tű.	82/410-333	kaposvar.hot@katved.gov.hu

Önkormányzat Hivatásos Tűzoltósága 7401 Kaposvár, Somssich Pál u. 7.	örnagy	82/412-265	
Kaposvári Önkéntes Tűzoltó és Életmentő Egyesület 7400 Kaposvár, Pécsi út 11/e.	Benei Tibor	70/459-7709	rescue@kotelmento.hu
Országos Mentőszolgálat Kaposvár Kaposvár, Arany János köz 1, 7400	Dr. Szerémy György vezető főorvos	82/317-255 82/317-304 82/424-689	http://www.mentok.hu szeremy@kaposvar.mentok.hu
Somogy Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve 7400, Kaposvár, Fodor József tér 1.	Dr. Fadgyas Erzsébet főosztályvezető, megyei tisztifőorvos	82/528-401	https://www.antsz.hu/titkarsag.kaposvar@ddr.antsz.hu fadgyas.erzsebet@ddr.antsz.hu
Országos Meteorológiai Szolgálat Dél-dunántúli Regionális Központ 7666 Pogány, Repülőtér 1		72/438-196 72/549-841	http://www.met.hu pecs@met.hu
Magyar Közút Nonprofit Zrt., Somogy Megyei Igazgatóság 7400 Kaposvár, Szántó u. 19.		82/819-480	http://internet.kozut.hu/info@somogy.kozut.hu ugyelet@somogy.kozut.hu
KAVÍZ Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. 7400 Kaposvár, Áchim András u. 2.	Soóky András ügyfélszolgálati vezető	82/310-000 82/528-580	ugyfelszolgalat@kaviz.hu

5.2.Középső és alsó kisvízfolyás-szakaszok árvizei esetében

Kaposszerdahelyet a Szennaberki-patak D-É-i irányban átszeli. A Rákóczi Ferenc utca közútja valamint a Kossuth Lajos utca Tókaji parkerdő felé vezető bekötő útja keresztezi a Szennaberki-patakot. Kaposszerdahely települést a kisvízfolyások középső és alsó szakaszainak árvizei érintik.

Gyalog és közúti híd a Szennaberki-patakon Kaposszerdahelyen a Rákóczi Ferenc utcában

Kossuth Lajos utca Tókaji parkerdő felé vezető bekötő út hídja és a híd alatti vízfolyásszakasz

6. Védekezési fokozatok belvízvédekezés és helyivíz-kár-elhárítás esetén

Belvíz: A településen belvízvédelmi mű nincs, belvíz észlelésére nem került sor, ennek megfelelően belvízvédelmi fokozatok bevezetése nem szükséges a településen.

Helyi vízkár: Kisvízfolyások heves árvizei – dombvidéki árvíz: a hirtelen lehulló nagyintenzitású csapadékok által kialakuló árvizek.

- Felső vízfolyás szakaszon, vagy nagyon kicsi vízgyűjtőjű vízfolyásoknál, vízmosásoknál általában a csapadék/hóolvadás függvényében azonnal kialakulhatnak a beavatkozást igénylő vízkár események.
- Belterületi csapadékvíz hálózatot közvetlenül érintő, annak kapacitását meghaladó, vagy a közvetlen vízgyűjtőről a terepen a belterületre összegyülekező vízkár események – iszap.

A helyi víz-károk elleni védekezés lényegesen sokrétűbb és sok település esetében kiépített záportározók, megfelelő elvezető rendszer hiányában nehezebben tervezhetők, a káresemény bekövetkezése előtt a kiváltó okok összetettsége (domborzat, lehulló nagycsapadék, elvezető rendszer, beépítettség depóniák állapota) miatt a tényleges kárelhárítási/megelőzési munkák elvégzésére kevesebb idő áll rendelkezésre, mint a folyókon levonuló árhullámok esetében.

A fentieket figyelembe véve a helyivíz-kár-elhárítás a települések szempontjából nagyobb jelentőséggel bír, hiszen gyakrabban előfordulhat a védekezés ellene pedig rendkívül nehéz.

A helyi vízkárelhárítás feladatait így a védekezési fokozatok elrendelését különösen a vízfolyások középső és alsó szakaszon a szomszédos önkormányzatokkal, a területileg

illetékes vízügyi igazgatósággal, polgári védelmi szervezettel rendszeresen kapcsolatot tartva és egyeztetve kell elvégezni.

A településen az Önkormányzat védekezési munkáit a Megyei Védelmi Bizottsággal, a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatósággal és a Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal összehangoltan kell végezni. Műszaki irányítói segítség kérése javasolt.

Feladatok helyi-vízkárelhárítás egyes fokozataiban (jogszabály szerint):

– I. fokú vízkár-elhárítási készülség (figyelőszolgálat, felkészülés)

A védelemvezető akkor rendeli el, ha a település csapadékvíz elvezető hálózata 60 %-os telítettséget mutat, szivattyúzási igény jelentkezik, vagy egyes mély fekvésű településrészekon kisebb elöntés keletkezik, és további kedvezőtlen elöntési helyzet várható.

– II. fokú vízkár-elhárítási készülség (kisebb védekezési beavatkozások)

A védelemvezető akkor rendeli el, amikor a folyamatos vízelvezetés ellenére a csapadékvíz-elvezető csatornák telítettsége meghaladja a 80 %-os mértéket, ugyanakkor a szivattyúzási igény egyre növekszik és a meteorológiai előrejelzés alapján további csapadék várható.

– III. fokú vízkár-elhárítási készülség (fokozott védekezés)

A védelemvezető akkor rendeli el, amikor a mélyebb fekvésű területek, utcák, pincék víz alá kerültek és a fokozott védekezés ellenére az ingatlanok, lakóházak, középületek, ipari-, mezőgazdasági-, kereskedelmi létesítmények, utak állagát vízkár fenyegeti. A csapadékvíz elvezető csatornák, útárkok teltsége meghaladja a 100%-ot.

A helyi vízkárelhárításról naplót kell vezetni, rögzíteni kell benne a készenlét elrendelésének időpontját, a végzett munkákat és azok részletes leírását, amit lehetőleg ki kell egészíteni fotódokumentációval is. Így a későbbi csapadékvíz hálózat felülvizsgálat-tervezés során nagy segítséget adnak a tervezőnek, mivel a tervezési időszakban elképzelhető, hogy nagy csapadéktevékenység nem lesz, így csak a pontos dokumentálásból ill. szóbeli tájékozódásból tudhatja meg a tervező, hogy hol vannak a legnagyobb problémák.

Megjegyzés: Az elvégzendő feladatokat és a teendő intézkedéseket a település adottságainak, helyi sajátosságainak megfelelően kell értelmezni.

Ideiglenes védvonalak kiépítésére gyakorlatilag nincs idő, ezért itt a legfontosabb prioritás a prevenció, eredményes védekezési munkát folytatni idő hiányában csak akkor lehet, ha pld. a

kiadott nagycsapadéokra való figyelmeztetést követően a védelemvezető azonnal elrendeli a készenléti szolgálatot és a beavatkozásokhoz szükséges legfontosabb védelmi anyagokkal (homokzsák, homok, világító eszközök - fáklya, elemlámpa, vonalvilágítás- szivattyúk) rendelkezik a település. Segítségnyújtás és beavatkozás jellemzően már csak a kármérsékléshez vehető eredményesen igénybe.

III. CSELEKVÉSI PROGRAM

A védekezés felelős vezetője a Polgármester, mint védelemvezető vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt személy (védelemvezető) aki a védekezést személyes felelősséggel irányítja és vezeti.

A védelemvezető munkájában a védelemvezető helyettes és szakcsoportok segítik. Minden a védekezés végrehajtását érintő lényeges intézkedés a védelemvezetőtől indul ki, illetve oda érkezik. A védelemvezető a védekezés operatív irányítója a döntések utasítások kiadója a végrehajtás számon kérője. A védelemvezető adja ki az utasításokat, tájékoztatásokat, értékeli a beérkezett információkat és meghatározza a védekezés módját.

7. A védekezési időszak feladatai

A védekezési időszak

- a védekezésre való felkészülésből,
- a védekezésből,
- a védekezés megszűnését követő intézkedésekből tevődnek össze.

7.1.A felkészülési időszak főbb feladatai

- Tájékozódás a vízkár-elhárítási eseményt megelőző, azt kiváltó hidrometeorológiai és hidrológiai helyzetről (www.omsz.hu, www.metnet.hu; www.ddvizig.hu, www.vizugy.hu; www.hydroinfo.hu).
- ideiglenes védművek, és egyéb beavatkozási helyek kaszálása a jelenségek megfigyelhetősége és a beavatkozások végrehajthatósága érdekében

- a beavatkozási helyeket és az ideiglenes védvonalakat megközelítő utak járhatóságának biztosítása
- vízfolyások, vízvezető árokhálózat és műtárgyaik felülvizsgálata
- védelmi eszközök- (világító eszközök, kéziszerszámok, stb.), anyagok (homokzsák, homok, fólia, stb.), gépek (szivattyúk, aggregátorok; stb.) biztosítása
- a védekezési tevékenységgel összefüggő műszaki és szervezési egyeztetések elvégzése a védekezésre kötelezettek számára
- hírközlés és adattovábbítás módjának megszervezése, információs rendszer kialakítása és működtetése, a védelmi szervezet és a védekezésben részt vevők értesítési, riasztási rendszerének kialakítása
- a VIZIG, vagy a Katasztrófavédelmi Igazgatóság által szervezett vízkár-elhárítási gyakorlatokon való részvétel.

7.2.A védekezési időszak főbb feladatai

- tájékozódás a kialakult és várható vízkár-elhárítási eseményekről, az előre jelzett tetőző vízszintekről és a várható elöntési helyzetekről (www.omsz.hu, www.metnet.hu; www.hydroinfo.hu; www.vizugy.hu; www.ddvizig.hu; DDVIZIG Központi Ügyelet, Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság)
- a készülségi fokozat elrendelése, figyelőszolgálat megszervezése
- lakosság tájékoztatása a várható veszélyekről, magatartási szabályokról (hangosbeszélők, hirdetőmények, média útján)
- védekezési napló megnyitása (a megelőző jellegű tevékenységeket is bele kell vezetni) – bizonylatok gyűjtése, a káreseményekről fényképfelvételek készítése – a vis maior igénylés alapfeltétele
- kitelepítési, kimenekítési feladatok szervezése
- a vízkár-elhárítási szervezet mozgósítása és kirendelése (Polgári védelmi szervezet), a váltás, pihentetés, felszerelés, baleset- és munkavédelmi oktatás biztosítása
- anyagok, eszközök, munkagépek, szállító kapacitás szervezése
- segítség, támogató erők, adományok, segélyek fogadásának megszervezése (raktározási, elhelyezési, higiéniai feltételek megteremtése)
- közművek zárása, szükség szerinti kiiktatása

- együttműködő szervezetek rendszeres tájékoztatása, szükség esetén műszaki és technikai segítségkérés (DDVIZIG; Katasztrófavédelem)
- a munkavégzés (különösen az éjszakai) feltételeinek biztosítása (ellátás, logisztika, üzemanyag, WC, oltások stb.)
- védekezési beavatkozások végrehajtása, (vízkár-elhárítási terv szerint)

7.3.A védekezés megszűnését követő főbb feladatok

- Az ideiglenes védművek visszabontása, (homokzsákürítés, ártalmatlanítás, homokdeponálás stb.).
- A védvonalak felülvizsgálata és helyreállítása.
- A szükséges fertőtlenítések elvégzése.
- Közművek felülvizsgálata, működőképességük helyreállítása.
- Védelmi eszközök anyagok, felszerelések karbantartása, raktározása, az induló készlet visszapótlása.
- A vízfolyások, vízvezető árkok felülvizsgálata és helyreállítása.
- Védekezési tapasztalatok kiértékelése és a vízkár-elhárítási terv aktualizálása, (tetőző vízszintek, beavatkozási helyek, előntési határvonalak, eszköz anyag igény stb.)
- Összefoglaló jelentés készítése.
- Védekezési költségek elszámolása.
- Szükség esetén visszatelepítés, kármentesítés megszervezése.

8. Védekezési időszakon kívüli feladatok

8.1.Felkészülés a védekezésre

A sikeres védekezés elsőrendű feltétele a védművek kiépítése, fejlesztése, védképes állapotban való fenntartása, tehát a preventív védekezés.

A településeken jelentkező károk nagysága nagymértékben csökkenthető, ha az önkormányzatok a helyi vízkár megelőzéséhez szükséges beavatkozásokat – a belterület vízrendezését – tudatosan megvalósítják.

Az önkormányzat képviselőtestülete hivatott döntést hozni – ismerve a település vízkár problémáit – a szükséges vízrendezési beruházásokról, ehhez biztosítani a pénzügyi-gazdasági alapot, gondoskodni az elkészült művek fenntartásáról.

A felkészülési időszak feladata a vízkárelhárítási terv aktualizálása és napra készen tartása, ezért azt minden év december 10-ig felül kell vizsgálni és a változásokat a terveken át kell vezetni.

8.2.A védképes állapot fenntartása

A felkészülés időszakában a már meglévő belterületi vízelvező műveken az éves rendszeres fenntartással biztosítani kell a kiépítési vízhozam kiöntésmentes levezetését.

Az ár-, bel- és helyi vízkárvédelmi műveket éves rendszerességgel felül kell vizsgálni. A művek felülvizsgálatára javasolt időszak október–november. (A felülvizsgálathoz használható jegyzőkönyv az **M-7. melléklet**ben található.)

A vízfolyások, patakok rendszeresen szükségessé váló fenn tartási feladatait a következő módon csoportosíthatjuk:

- uszadékok eltávolítása,
- kaszálás, gaztalanítás,
- iszapeltávolítás,
- műtárgyak, burkolatok javítása, elzárószervezetek kezelése,
- kisajátítási jelek, km jelzések kezelése,
- téli időszakban hó- és jégmentesítés.

Uszadékok eltávolítása

A vízfolyások medrébe részben a meder növényzetétől, részben a vízgyűjtőterületről famaradványok, (rönkök, ágak) kerülnek, amelyekből a víz helyenként torlaszokat képez.

Különösen erdős szakaszokról lehet jelentős uszadéokra számítani. Az uszadékokból álló torlaszok akár a teljes mederszelvényt elzárhatják, amelynek következménye a parti területek elöntése.

Az uszadékok eltávolítása, mederből való kiszedése, a mederkarbantartás rendszeres, mindennapos feladata. Általában kézi erővel megoldható. Árvíz által összehordott torlaszok szétszedéséhez általában gépi segítségre van szükség.

Az uszadékok címszónál említjük az egyéb, ember által a mederbe rakott anyagokat (autógumitól a hűtőgép maradványig). Ezeket vagy felemeli, és magával szállítja a víz, vagy fennakad rajtuk az uszadék. Ezek rendszeres eltávolítása is a mederkarbantartás feladata.

Kaszálás, gaztalanítás

A medrekben el kell távolítani a lefolyást gátló növényzetet (fákat, cserjéket, vízinnövényzetet) Kaszálási munkával kell eltávolítani a mederben, a víz feletti részsükön lévő szénatermést adó növényzetet, elhanyagoltabb részeken a gyomnövényeket, illetve a vízi növényzetet. A kaszálási munkákat egy évben legalább két esetben, május 20. – július 10. illetve augusztus 1. – szeptember 30. között szükséges elvégezni.

Lekaszált, nagytömegű növényzetet célszerű a mederből kiszedni, mert az árhullámok magukkal sodorhatják, és uszadékként gondot okozhatnak.

Hordalék-, iszapeltávolítás

A vízfolyások alsó szakaszain, hídnyílások, átereszek környezetében a felső szakaszon nem megfelelően, vagy hiányosan kiépített sankolóterek miatt a vízfolyás lerakja a hordalékát, melynek eltávolításáról időszakosan gondoskodni kell. Csatornákon általában 3–5 évenként, vízfolyásokon 15–20 évenként – a feliszapolódástól függően – a nagyobb károk megelőzésére rendszeresen gondoskodni kell a medrek ismételt kotrásáról. Az iszapeltávolítás gépi erővel történhet.

Műtárgyak, burkolatok javítása, elzárószerkezetek kezelése

Betonhibák a műtárgyaknál az uszadékok nyomásából, téli időben a jégtől és egyéb okokból jöhetnek létre.

A kisebb, a szerkezet létét nem befolyásoló hibákat a szerkezetnek megfelelően kell javítani, a hiba helyének megfelelő tisztítása után. Burkolatoknál jelentkező hibák a következők lehetnek:

- a betonba rakott kőburkolat aláüregelődése,
- a lapburkolatok aláüregelődése,
- a burkolat egy – egy részének különböző okok miatti megrongálódása (pl. fagyási hibák, betonlap kifordulás, a burkolat egy–egy részének megsemmisülése, stb.),
- kőszórások pótlása, kiegészítése,
- rözszerűek elhasználódása, pótlása,

- rőzseművek felszakadása, helyéről való kimozdulása,
- egyéb hibák.

Felsorolt hibákat, hiányokat általában rövid határidővel javítani, pótolni kell, mert a felsorolt hibák javításának elmulasztása egy–egy létesítmény teljes pusztulását, illetve sokszorosan nagyobb kár bekövetkezése vonhatja maga után.

Téli időszak feladatai

A téli időben bekövetkező jegesedés a vízfolyások esetén a következő tennivalókat szabja meg:

- hidak, átereszek nyílásának szabadon tartása, jégtelenítése,
- zsilipek szerkezetének jégmentesítése.

A jégtelenítés az időjárástól függően napi feladatot is jelenthet. A hidak, átereszek nyílásának szabadon tartási feladata: jégzajlás során a mozgó jég ne akadjon fel a műtárgynál, szabad legyen az átfolyási szelvény.

Különleges feladatot adhat télen egy–egy hófúvásos idő. Előfordulhat, hogy a kisvízfolyás medrét a hófúvás betemeti. Kisvízhozamú vízfolyásoknál okozhat ez problémát, illetve azoknál a vízvezető árkoknál, amelyekben csak időszakonként folyik víz. Ilyen esetekben a meder mesterséges megnyitása is feladat lehet. Ha a mederben uszadék lerakódásnál alakul ki elzáródás, nagyon kemény munkával bontható meg a torlasz.

Belterületi csapadékvíz elvezető hálózat fenntartási munkái

A belterületi vízvezető rendszer elemeinek állapotát minden évben legalább egyszer – ősszel – ellenőrizni szükséges, és a megállapított hiányosságokat sürgősen meg kell szüntetni.

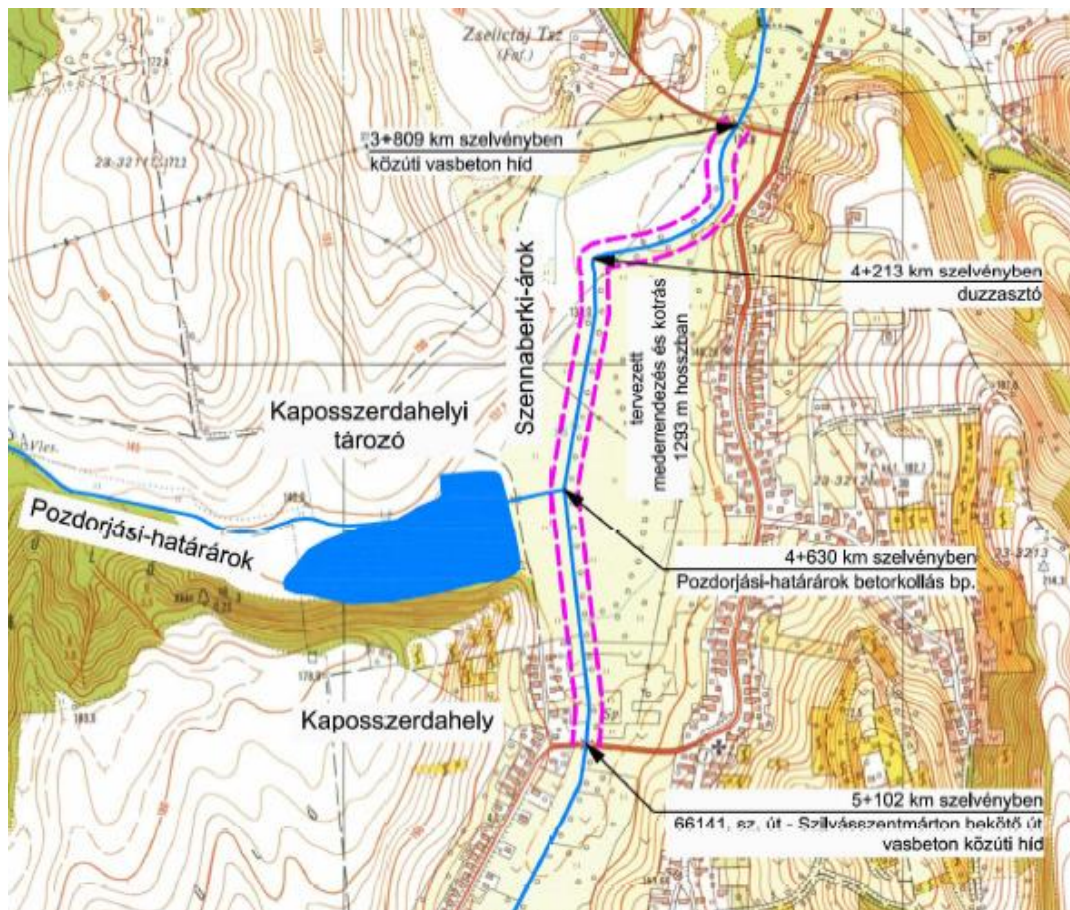
Az elvezető rendszereknél különös gondot kell fordítani az átereszek, víznyelő tisztaságára, dugulásmentességére.

A helyi vízkár-elhárítási feladatok zavartalan ellátása érdekében a védekezést megelőző felkészülési időszakban kell elkészíteni a védelmi terv felülvizsgálatát és aktualizálását.

9. A védetség növelése érdekében elvégzendő fejlesztések

Kaposszerdahely közigazgatási területén a **Szennaberki-patak** a Magyar Állam tulajdonában és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság vagyonkezelésében és üzemeltetésében van. A vízfolyás vagyonkezelői jogát a Kaposvölgyi Vízitársulattól a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 2014. évben vette át. A vízfolyás fenntartási munkáit, a vízfolyáson képződött uszadék és torlaszeltávolítást a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság végzi.

A Szennaberki-patak fenntartási munkáinak végzése szintén a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság feladata. Az évenkénti kaszálási feladatokon túl, a vízfolyás vízvezető képességének javítása érdekében 2017. év márciusában a Szennaberki-patak 3+809-5+102 kmsz-ei között (két híd közti szakasz) a Dél-dunántúli Vízügyi igazgatóság mederrendezési munkákat (bozót-és cserjeirtás, iszapolás) végzett 1293 m hosszban.

Mederrendezési munkák a Szennaberki-patak 3+809-5+102 kmsz-ei között

A Szennaberki-patak a mederrendezési munkák után

A felkészülési időszakban kell számba venni azokat a feladatokat, amelyeket el kell végezni ahhoz, hogy növelhető legyen a település kitettsége a különböző vízkárokkal szemben. Az anyagi javak (saját és pályázható források) ismeretében pedig döntést kell hozni az önkormányzatnak ezek megvalósításáról, megvalósítási sorrendjéről.

Fontosnak tartjuk az Önkormányzat védelmi szervezetében részt vevő személyeknek a Vízügyi Igazgatóság és a Katasztrófavédelmi Igazgatóság vízkárelhárítási gyakorlatán való részvételét.

A települési vízkárelhárítási terveket minden év december 10-ig, felül kell vizsgálni és a változásokat a terveken át kell vezetni. Személyi változások esetén a tervmelléletek aktualizálását el kell végezni.

A vízkárelhárítás elengedhetetlen és legfontosabb eszköze a meglévő karbantartási feladatok elvégzése, a létesítmények jó karban tartása.

Évente legalább egy alkalommal – lehetőleg szakértők meghívásával (VIZIG, Katasztrófavédelem) – **be kell járni a vízkárelhárítás szempontjából fontos létesítményeket** (vasúti töltés, vízfolyások, belterületi csapadékvíz-elvezető hálózat elemei, különös tekintettel a műtárgyakra), **ellenőrizni kell állapotukat, meg kell határozni az elvégzendő javítási–karbantartási feladatokat.** (A felülvizsgálathoz használható jegyzőkönyv az **M-7. melléklet**ben található.) Az árvédelmi vonal, műtárgyak, patakpartok megközelíthetőségéről is gondoskodni kell.

9.1.Árvízzel összefüggő fejlesztési javaslat

Nem releváns.

9.2.Belvízzel és helyi vízkárral összefüggő fejlesztési javaslat

Javasolt a belterületi csapadékvíz-elvezetés megtervezése és engedélyezése.

Vízfolyások mederrendezése

A vízfolyásoknál a mederelfajulások megakadályozása a legfőbb cél. Ennek érdekében a vízfolyások medrében lévő növényzet ritkítása szükséges.

Kaposszerdahely közigazgatási területén a **Szennaberki-patak** a Magyar Állam tulajdonában és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság vagyongazdálkodásában és üzemeltetésében van. A Szennaberki-patak fenntartási munkáit a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság végzi.

Település vízelvezető hálózatának fejlesztése

A települési csapadékvíz-elvezető hálózat korszerűsítését az alábbiak szerint javasoljuk:

- a dombvonulat szintvonalakkal közel párhuzamos utcáiban a csapadékvíz elvezetést árokrendszer kialakításával lehet megoldani;
- a domboldalról lejtő (szintvonalakat keresztező) utcák vízrendezését az útfelületen történő elvezetéssel lehet megvalósítani,
- települést védő övárók kialakítása.

IV. KORÁBBI VÉDEKEZÉSI TAPASZTALATOK

10. Árvízi védekezés

Nem releváns.

11. Belvíz és helyi vízkár események

Belterületi árkok

A Petőfi és Árpád utcákban a töröcskei oldalról, a szőlőhegyek megközelítésére kialakított horhos utakon lezúduló nagy mennyiségű csapadékvíz és hordaléka gyakran okoz elöntéseket.

Az Árpád utca területe forrásokban gazdag, így szárazabb időben is folyamatosan vízzel telítettek az elvezető árkok, a talaj nem képes kiszáradni, szerkezete folyamatosan laza. Az itt található járdák, kerítések és úttest szakaszok állaga romlik, folyamatos felújítást igényelnek. A Petőfi utcában a terület meredek lejtése miatt nagy a vizek elsodró ereje. Az utcából lezúduló víz többször elönti a Kaposvár és Szilvásszentmárton közti közutat.

Szennaberki-vízfolyás

Kaposszerdahely közigazgatási területén a Szennaberki-patak a 2+960-6+245 kmsz-ek közt D-É irányban halad, külterületi és belterületi szakaszokat is érint. A **Szennaberki-patak Kaposszerdahely település** belterületi részét közel 760 m, külterületi részét kicsivel több mint 2,5 km hosszban érinti.

Kaposszerdahely belterületén a hirtelen és nagy mennyiségben lehullott csapadék és a hóolvadás következtében a mélyen fekvő területeken gyakoriak az elöntések, árvizek. A belterületi szakaszon a **Szennaberki-patak** a Kossuth Lajos és a Rákóczi Ferenc utcákat érinti. A Kossuth Lajos utcai ingatlanok esetében az elöntések csak kisebb károkat okoznak, és elsősorban a Kossuth Lajos utca Ny-i irányú részén jellemző, ahol a Szennaberki-patakot keresztezi az út. Itt az elöntések jellemzően mezőgazdasági területeket érintenek. A Rákóczi Ferenc utcában a Szennaberki-patak a kertek és a lakóingatlanok közelében folyik, így a kertek és a lakóingatlanok komoly kockázati tényezőnek vannak kitéve. A vizek viszonylag gyorsan levonulnak.

100 %-os mederteltségű Szennaberki-patak 2013.évben a Kossuth utca Tókaji parkerő felé vezető út hídjánál valamint a Rákóczi utca hídjánál

Külterületen jellemzően mezőgazdasági művelésű területeken fordulnak elő elöntések. Az elöntések elsősorban mezőgazdasági területekben, utakban, műtárgyakban okoztak károkat.

A településen jelentősebb elöntések 2005.év márciusában, 2010.év májusában és 2013.év márciusában voltak. Általánosságban elmondható, hogy a településen a január és a március közti időszakban szinte évenként nagyvizek vonulnak le, amik rendszeresen okoznak kisebb nagyobb elöntéseket, de jelentősebb árvizek 4-5 évenként érik a település közigazgatási területét.

Kritikus kockázati helyek:

- Szennaberki-patak keresztezése a Rákóczi utcában, közúti híd.

A híd alatti vízfolyás szakasz veszélyeztetett terület:

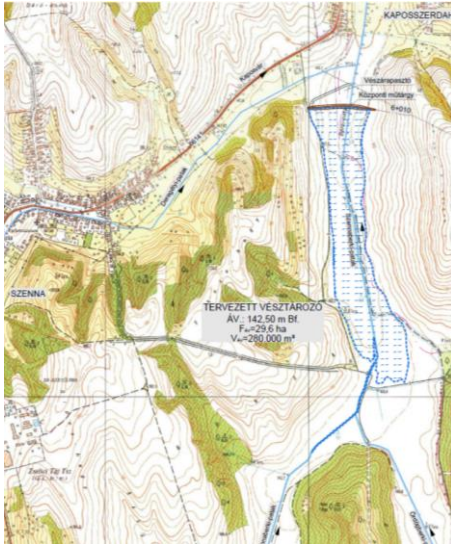
- a patak bal partján, a Rákóczi utca Szenna felé vezető része, a patak menti Kaiserfa Kft. fatelep ingatlanja, valamint az alatta levő szakaszon levő lakóingatlanok kertjei,
- a patak jobb partján, a híd Kaposvár felőli oldala Kossuth L. u. 72. szám alatti Sport- Közösségi épület és sportpálya.

A híd feletti vízfolyás szakasz veszélyeztetett terület:

- a patak bal partján, a Rákóczi utca Szenna felé vezető része, a patak lakóingatlan kertje,
 - a patak jobb partján, a híd Kaposvár felőli oldalán mezőgazdasági terület.
- Szennaberki-patak keresztezése a Kossuth utca Tókaji parkerdő felé vezető részén, közúti híd.
 - a patak bal és jobb partján, a híd mindkét oldalán mezőgazdasági terület, valamint a Bojtor tehenészet legelői.

Kritikus kockázati helyek a Szennaberki-patak mentén Kaposzserdahely közigazgatási területén

Tervezett vésztározó

Az elöntések mérséklésére, a Szennaberki-patakon a Deregélyi-patak torkolata felett egy közel 30 ha-os árvízcsúcs csökkentő tározó tervezése van folyamatban. A tervezett tározó Kaposzserdahely és Szenna közigazgatási területét érinti. A völgyzárógátas kialakítású, állandó vízfelülettel rendelkező tározó árvízcsúcs csökkentő hatása elhelyezkedésénél fogva a Kaposzserdahely mellett Szenna árvízi kockázatát is csökkenti majd, ha elkészül.

V. A VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁS VÍZÜGYI ÁGAZATI IRÁNYÍTÁSI RENDSZERE

12. A védekezés országos irányítása

A vízkár-elhárítás országos irányításának szervezeti és működési szabályzatát, az irányítás felépítését és rendszerét az 1/2013. (IV. 24.) BM OKF utasítás 1. melléklete foglalja össze az alábbiak szerint:

A belügyminiszter vagy a Katasztrófavédelmi Koordinációs Kormánybizottság (KKB) az árvíz- és belvízvédekezés műszaki feladatainak országos irányítását az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF), és az annak bázisán létrehozott – a KKB Nemzeti Veszélyhelyzetkezelési Központjának (KKB NVK) ár- és belvizek elleni védekezési munkabizottságaként működő – Országos Műszaki Irányító Törzs (OMIT), valamint a területileg illetékes vízügyi igazgatóságok (VIZIG) és Budapest Főváros védelmi szervei útján látja el.

Az országos irányítás rendszere

- a) Készültségen kívüli időszakban az OVF Központi Ügyelete (a továbbiakban: Központi Ügyelet), a VIZIG-eknél az állandó ügyelet 24 órás, folyamatos telefonszolgálatot tart.
- b) Előrejelzések alapján várható védelmi helyzet esetén az OVF Vízkárelhárítási Főosztálya – különösen hétvégeken és munkaszüneti napokon – műszaki készenléti szolgálatot ad.

- c) Ha az ország területén bármely árvízvédelmi szakaszon vagy belvízvédelmi öblözetben védelmi készültséget rendelnek el, a védekezés országos irányítását a miniszter a törzsvezető útján látja el.
- d) A védekezési feladatok fokozódása (III. fokú készültség, több VIZIG egyidejű védekezése, országrészekre kiterjedő helyi vízkár-elhárítás) esetén a védekezés országos irányítását a miniszter az OMIT útján látja el.
- e) Veszélyhelyzet kihirdetésével nem járó rendkívüli készültségben folytatott védekezés esetén az országos irányítást a miniszter az OMIT útján látja el.
- f) A területileg illetékes VIZIG igazgató a veszélyhelyzet kihirdetésére irányuló javaslatát az OMIT vezetője útján teszi meg a miniszter felé.
- g) Katasztrófaveszély és veszélyhelyzet kihirdetése esetén a védekezés országos irányítását a KKB az OMIT útján látja el.
- h) Védekezési készültség idején a védekezés műszaki feladatainak helyi irányítását, mint védelemvezető
 - ha) a VIZIG-nél az igazgató,
 - hb) Budapest önállóan védekező településen a főpolgármester által kinevezett védelemvezető személyes felelősséggel látja el.
- i) A törzsvezető – a gyors segítségnyújtás, illetve kármegelőzés érdekében – védekezési készültséget rendelhet el a nem védekező VIZIG-eknél is.

13. A védekezés helyi szintű irányítása

A védekezés helyi, megyei szintű irányításának alapjait, a megyei és helyi védelmi bizottságok feladatait, a katasztrófavédelemről szóló 2011. évi CXXVIII. törvény és a honvédelemről szóló 2011. évi CXIII. törvény vonatkozó részei határozzák meg.

A védelmi bizottságok vízkár-elhárítás specifikus teendőit, a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól 232/1996 (XII. 26.) Korm. rendelet foglalja össze az alábbiak szerint:

- Az ár- és belvíz, helyi vízkár-elhárítás védekezési területi bizottság feladat- és hatáskörét az illetékességi területén a megyei védelmi bizottság látja el. A védelmi bizottság elnöke a megyei kormányhivatal kormány megbízottja, tagja többek között a vízügyi igazgatóság vezetője (több megye érintése esetén az igazgató intézkedésre jogosult képviselőtéről gondoskodik).
- A megyei jogú városokban és a védelmi bizottság által kijelölt településeken helyi védelmi bizottság működik, melynek elnöke a település polgármestere (vízkár-elhárítási

kérdésekben a VIZIG igény esetén szakmai segítséget nyújt). A védelmi bizottság és a helyi védelmi bizottság illetékességi területén irányítja és összehangolja a helyi védelmi igazgatási szervek, valamint a védekezéssel kapcsolatos polgári védelmi és más védekezési feladatok ellátását és az arra való felkészülést.

- A védelmi bizottság veszélyhelyzet, vagy szükségállapot esetén segíti a kormány megbízottat a védekezés külön jogszabályban meghatározott államigazgatási feladatainak ellátásában, javaslattevő, döntés előkészítő jogkörben közreműködik a védekezés területi szintű összehangolásában. A védelmi bizottság az illetékes vízügyi államigazgatási szerv vezetőjének javaslatára dönt a vízkár-elhárítás céljait szolgáló gazdasági és anyagi szolgáltatási kötelezettségek tervezéséről és igénybevételéről.
- A védelmi bizottság a saját szervezeti, működési szabályai és tervei alapján, a saját munkaszervezetének bevonásával gondoskodik a védekezés területi szintű összehangolásáról. A védekezés műszaki feladatainak helyi irányítását a védekezés minden készültségi fokozatában:
 - az állam tulajdonában és a VIZIG vagyionkezelésében lévő, jogszabályban meghatározott védőműveken a VIZIG igazgató, vagy a miniszter (kormánybiztos) által kirendelt megbízott,
 - az önkormányzati kezelésben lévő védőműveken a polgármester,
- A védekezés műszaki feladatainak irányítója a védekezés végrehajtására alkalmas védekezési szervezetet hoz létre. Az árvízvédelmi, belvízvédelmi, helyi vízkár-elhárítással és vízminőségi kárelhárítással érintett szakaszokon a védekezés műszaki feladatainak irányításával szakasz-vevővezetőt kell megbízni.
- Összefüggő árvízvédelmi műveken, belvízvédelmi rendszerekben, dombvidéki vízfolyásokon vízminőségi kárelhárítás esetén a különböző védekező szervek műszaki tevékenységének összehangolása a vízügyi igazgatóság feladata.

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG) állandó műszaki ügyeletet tart, mely működését igazgatói utasítás szabályozza.

DDVIZIG ügyeleti elérhetőségei:

- telefon: 72/506-351
- mobiltelefon: 06-30/6642-786
- e-mail: vizkar.ugyelet@ddvizig.hu
- EDR hívószáma: 4215002

DDVIZIG védekezésbe beosztott munkatársainak elérhetőségei:

▪ Szakaszcsovédelem-vezető:	Bencs Zoltán	30/568-8920
▪ Kaposvári Felügyelő:	Pintér Csaba	30/9663-937
▪ Műszaki ügyeletvezető:	Mosonyi Zoltán	30/5524-622

Helyi vízkár-elhárítási védelmi tervek készítése a védekezésre kötelezettek feladata. A **belterületek védelme érdekében az önkormányzatoknak kell védelmi tervet készíteniük.** A védelmi terveket a vízügyi igazgatóság véleményezi, és azok egy példánya a VIZIG műszaki ügyeletén kerül elhelyezésre.

Vízkár-elhárítási készség ideje alatt az Igazgatóság és a megyei, illetve országos szervezetek között történő kommunikációt a 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet szabályozza, a következők szerint:

- A VIZIG vezetője a védelmi bizottságot szükség szerint, de legalább évente egy alkalommal tájékoztatja a védelmi felkészülés helyzetéről, valamint a védekezéssel kapcsolatos várható feladatokról.
- A védekezési készségi fokozatok elrendeléséről, módosításáról és megszüntetéséről
 - a) a VIZIG-ek a Törzset, a védelmi bizottság elnökét és a katasztrófák elleni védekezésben résztvevő, ügyelettel rendelkező szervezetet,
 - b) a polgármester a működési terület szerinti VIZIG ügyeletét, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervét és a lakosságot, haladéktalanul tájékoztatják.

A DDVIZIG a megyei és helyi védelmi bizottságokban való részvételével biztosítja a vízkár-elhárítási tevékenység önkormányzati koordinációját. A helyi védelmi bizottságokban résztvevő műszakiak kijelölését vízügyi igazgatóság vezetője a szakági osztály útján végzi.

VI. AZ ÖNKORMÁNYZATI VÉDELMI SZERVEZET ÉS ANNAK FELADATAI

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet alapján a katasztrófavédelmi osztályba sorolt települések polgármestereinek veszély-elhárítási tervet kell készíteniük. **Kaposszerdahely** település az III. katasztrófavédelmi osztályba került

besorolásra, így rendelkezik mind települési veszély-elhárítási tervvel, mind a polgári védelmi szervezetek megalakítási tervével.

A védekezésért felelős személy – a katasztrófavédelmi feladatok ellátása keretében – a jóváhagyott veszély-elhárítási terv szerint intézkedik az emberi élet, a lakosság alapvető ellátásának biztosítása, a létfenntartáshoz szükséges anyagi javak, a létfontosságú rendszerelemek védelme és a katasztrófa következményeinek csökkentése érdekében.

A veszély-elhárítási tervben foglalt feladatok végrehajtása a település teljes alkalmazotti állománya részére kötelező a kiadott polgármesteri intézkedések figyelembe vételével. A terv hatálya kiterjed a település veszélyeztetettségéből adódó védekezési feladatok végrehajtására létrehozott és határozattal beosztott települési/munkahelyi rendeltetésű önkéntes és köteles polgári védelmi szervezetek állományára, illetve a helyben rendelkezésre álló, és a védekezésben igénybe vehető egyéb helyi erőkre és eszközökre.

A polgári védelmi szervezetek alkalmazására a polgári védelmi szolgálat elrendelésére jogosult személy (polgármester) döntése alapján akkor kerülhet sor, ha más szervek (tűzoltóság, mentőszolgálat, vízkár-elhárítási szerv, az érintett üzem baleset-elhárítási szerve) erői, eszközei nem elegendőek a kialakult helyzet felszámolásához, illetve, ha a lakosság, valamint a létfenntartáshoz szükséges anyagi javak védelme ezt egyébként indokoltá teszi.

A helyi vízkárelhárítási terv, valamint a települési polgári védelmi szervezetek megalakítási terve a települési veszélyelhárítási terv mellékletei.

A települési veszélyelhárítási terv tartalmazza a lakosságvédelmi feladatokat, valamint a népszéki adatokat, a helyi gazdálkodók, az önkéntes- és karitatív szervezetek, a közműszolgáltatók, az intézményrendszer és az alapvető szolgáltatásokat nyújtók adatait, elérhetőségét (adattár). Ezek részletezése a helyi vízkárelhárítási tervben külön nem szükséges.

Települési polgári védelmi parancsnokság elérhetősége:

Cím: 7476 Kaposszerdahely, Kossuth Lajos utca 65.

Tel: 82/712-526

E-mail: info@kaposszerdahely.hu

Parancsnok: Prépost László polgármester, védelemvezető

Települési polgári védelmi szervezet felépítése és az egységek feladata:

Települési polgári védelmi parancsnokság

- *A lakosság helyi riasztása, tájékoztatása, a polgári védelmi vezetés biztosítása, a szükséges mértékű kitelepítés és befogadás szervezése, a kárfelszámolás koordinálása.*

Infokommunikációs egység

- *A lakosság helyi riasztása és tájékoztatása.*
- *A polgári védelmi szervezetek állományának riasztása.*
- *A riasztásra szolgáló technikai eszközök és berendezések működtetése.*
- *A hivatásos katasztrófavédelmi szervek, a polgári védelmi szervezetek, az irányító és együttműködő szervek, szervezetek közötti kommunikáció biztosítása.*
- *Az informatikai és kommunikációs eszközök üzemeltetése, a vezetés infokommunikációs feltételeinek biztosítása.*

Lakosságvédelmi egység

- *A veszélyeztetett területről a lakosság kitelepítése, kimenekítése.*
- *A kitelepítéssel, befogadással összefüggő feladatok ellátásának megszervezése és végrehajtása.*

Logisztikai egység

- *A polgári védelmi szervezetek működéséhez szükséges anyagi-technikai feltételek biztosítása.*
- *A polgári védelmi szervezetek, és az ideiglenesen ellátatlanná vált lakosság ellátása.*
- *A szállítási feladatok végrehajtása.*

Műszaki egység

- *Közreműködés a vizek kártételei elleni védekezésben.*
- *A rendkívüli időjárás okozta károk felszámolása.*
- *Közreműködés a lakosság és az anyagi javak megelőző műszaki védelmének végrehajtásában.*

A polgári védelmi parancsnokság eszközszükségletét és a beosztási névjegyzéket a polgári védelmi szervezetek megalakítási terve tartalmazza.

VII. BEAVATKOZÁSI HELYEK, BEAVATKOZÁSI MÓDOK, IDEIGLENES VÉDMŰVEK ÉS A SZÜKSÉGES ERŐFORRÁSOK MEGHATÁROZÁSA

14. Árvízvédekezés

Nem releváns.

15. Helyi vízkár elleni védekezés

A helyi vízkárok elleni védekezés legfontosabb eszköze a megelőzés, gyakorlati fokozata a III. fokú készültség.

Belterületet érintő helyi vízkár elleni védekezés (Önkormányzati feladat):

A Szennaberki-patak D-É irányban közel 760 m hosszban áthalad a településen a Kossuth Lajos és a Rákóczi Ferenc utca ingatlanjait érintve, valamint a település két útját keresztezve.

Jellemzően a Szennaberki-patak mentén vannak a település mélyen fekvő területei, itt a hirtelen és nagy mennyiségben lehullott csapadék és a hóolvadás következtében gyakoriak az elöntések, helyi vízkárok.

A Kossuth Lajos utcai ingatlanok esetében az elöntések csak kisebb károkat okoznak, és elsősorban a Kossuth Lajos utca Ny-i irányú részén jellemző, ahol a Szennaberki-patakot keresztezi az út. Itt az elöntések mezőgazdasági területeket veszélyeztetnek. A Bojtor tehenészet legelői gyakran kerülnek víz alá.

A Rákóczi Ferenc utcában a Szennaberki-patak a kertek és a lakóingatlanok közelében folyik. Elsősorban a kertek, de nagyobb árhullám esetén a lakóingatlanok is veszélyeztetve vannak.

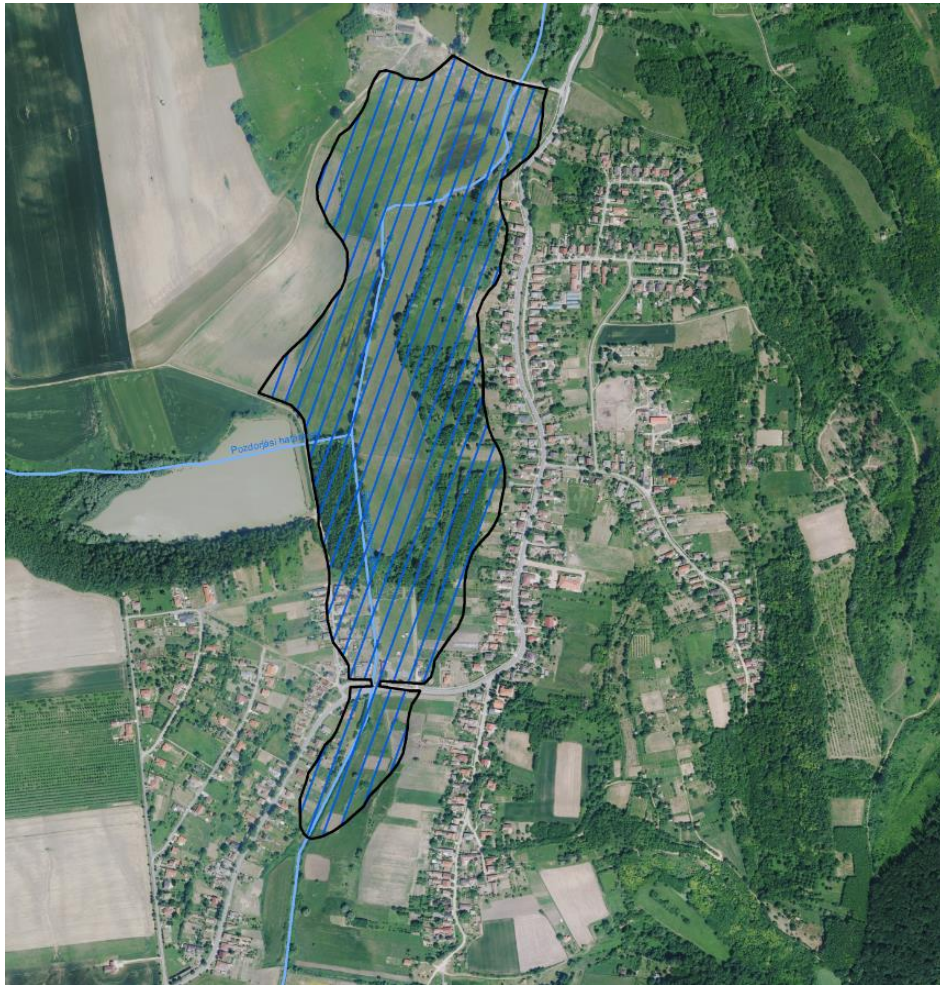
A 66141. számú út Rákóczi utcai híd alatti vízfolyás szakasz veszélyeztetett terület:

- a patak bal partján, a Rákóczi utca Szenna felé vezető része, a patak menti Kaiserfa Kft. fatelep ingatlanja, valamint az alatta levő szakaszon levő lakóingatlanok kertjei,
- a patak jobb partján, a híd Kaposvár felőli oldala Kossuth L. u. 72. szám alatti Sport-Közösségi épület és sportpálya.

A híd feletti vízfolyás szakasz veszélyeztetett terület:

- a patak bal partján, a Rákóczi utca Szenna felé vezető része, a patak lakóingatlan kertje,
- a patak jobb partján, a híd Kaposvár felőli oldalán mezőgazdasági terület.

A Szennaberki-patak ezen szakasza jelenleg kiépített keresztmetszvények mellett a $Q_{20\%}=14,4$ m^3/s nagyvízi vízszállításra mértékadó vízhozamot tudja levezetni. Az ennél nagyobb vízhozam esetén előfordulhatnak elöntések a Szennaberki-patak mentén.

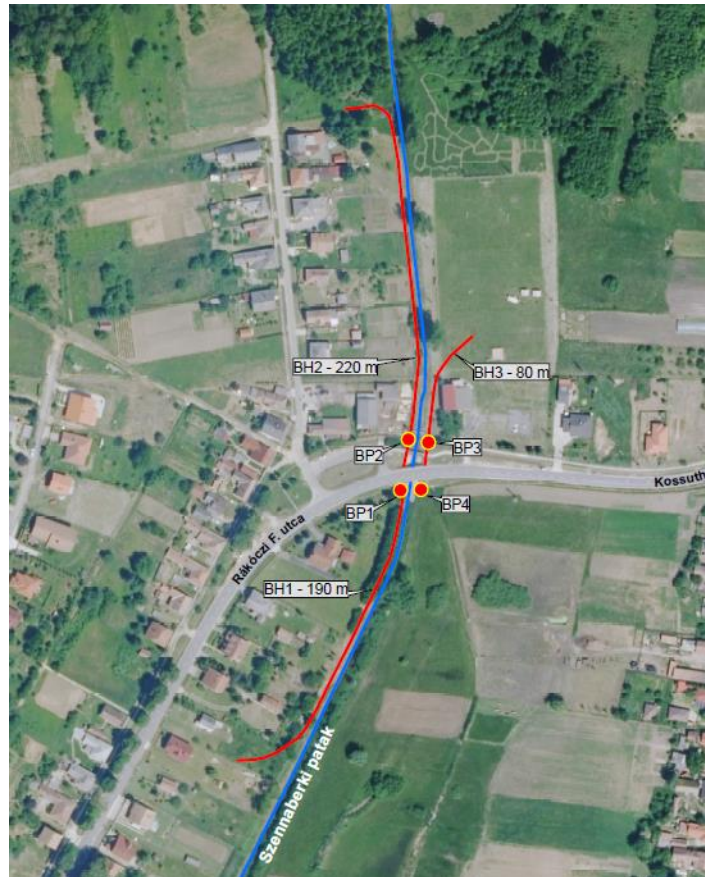

A Kaposszerdahelyi Rákóczi utcai híd szerkezeti alsó élt (139,885 m B.f.) elértó árvíz esetén várható elöntés a Szennaberki-patak mellett

A fenti ábra a Kaposszerdahelyi Rákóczi utcai híd szerkezeti alsó élt elértó vízszint esetén kialakuló elöntést mutatja. Ilyen mértékű árvíz esetén az elöntés a Rákóczi utcában 12 lakóingatlant is veszélyeztet. A lakóingatlanok és az út védelme érdekében nyúlgát építése javasolt egy ilyen mértékű árvíz esetén.

Létesítmények védelme: nyúlgát építése homokzsákból, fóliaterítés depónia meghágás esetén (Önkormányzati feladat).

Lefolyás elősegítése: uszadék, hordalék eltávolítás a Szennaberki-patakon a DDVIZIG feladata.

Védekezési jellemzők	Védekezési helyszínek		
	BH1	BH2	BH3
Helye	Szennaberki-patak bal part közúti híd felett	Szennaberki-patak bal part közúti híd alatt	Szennaberki-patak jobb part közúti híd alatt
Jellege	nyúlgát építése homokzsákkal	nyúlgát építése homokzsákkal	nyúlgát építése homokzsákkal
Hossza	190 m	220 m	80 m
Magassága	60 cm	60 cm	60 cm
Anyaga	homok, homokzsák, fólia	homok, homokzsák, fólia	homok, homokzsák, fólia

Belterületi csapadékvíz-elvezetés

A község területén belül a nyíltárkos vízvezetés a jellemző, csapadékvizeinek befogadója a Szennaberki-patak. A belterületi vízvezető rendszer a település utcáira épült. A csapadékvizek befogadója a Szennaberki-patak, a becsatlakozás nyílt árokkal történik. A Szennaberki-patak magas vízállása esetén visszaduzzasztás és ebből adódó elöntés állhat elő. Az árkok középvíz felett vannak a Szennaberki-patakba becsatlakoztatva, védekezésre csak a becsatlakozási szint feletti mederteltség esetén van szükség. Létesítmények védelme:

csapadékvíz-elvezető árok eltömedékelése homokzsákkal, mobil szivattyús vízáttemelés (Önkormányzati feladat).

Védekezési jellemzők	Védekezési helyszínek			
	BP1	BP2	BP3	BP4
Helye	Szennaberki-patak bal part közúti híd felett	Szennaberki-patak bal part közúti híd alatt	Szennaberki-patak jobb part közúti híd felett	Szennaberki-patak jobb part közúti híd alatt
Jellege	áteresz eltömedékelése homokzsákkal	áteresz eltömedékelése homokzsákkal	áteresz eltömedékelése homokzsákkal	áteresz eltömedékelése homokzsákkal
Mobil szivattyú	1 db	1 db	1 db	1 db

Fontos a belterületi csapadékvíz-elvezető hálózat folyamatos fenntartása, az átereszek tisztítása, a lefolyási akadályok megszüntetése.

Külterületet érintő helyi vízkár elleni védekezés:

Kaposszerdahely külterületén a **Szennaberki-patak** mentén alakulhatnak ki helyi vízkárok, melyek elsősorban mezőgazdasági művelésű területeket érintenek. Esetlegesen előfordulhatnak elöntések **Kaposszerdahely** település Kossuth Lajos utca Tókaji parkerdő felé vezető bekötőút híd környezetében.

Létesítmények védelme: nyúlgát építése homokzsákból, fóliaterítés depónia meghágás esetén (Érdekeltek feladata).

Lefolyás elősegítése: uszadék, hordalék eltávolítás, **Szennaberki-patakon** a DDVIZIG, a Pozdorjás-patakon a Kaposszerdahelyi Önkormányzat feladata.

Egyazon vízrendszerbe tartozó települések, mezőgazdasági területek vízkár elleni védelme egymástól függetlenül nem oldható meg, ezért a vízfolyások, belvízcsatornák tulajdonosainak, kezelőinek szorosan együtt kell működniük.

Az ideiglenes védművek kiépítéséhez szükséges anyagok becsült mennyisége:

- Homokzsák: 5600 db
- Homok: 220 m³
- Fáklya: 200 db
- Fólia: 780 m²

Az ideiglenes védművek kiépítéséhez szükséges létszám:

- I. és II. fokú készültségben (kiépítés): 30 fő/nap
- III. fokú készültségben (figyelő szolgálat): 5 fő/nap

Az ideiglenes védművek kiépítéséhez és a védekezéshez szükséges munkagépek:

- Billenőplatós tehergépkocsi: 1 db
- Kézi mozgatású, kis kapacitású szivattyú: 4 db

A helyi vízkár-elhárítási készültséget az Önkormányzat rendeli el a működési területére vonatkozó vízkár-elhárítási terv alapján.

16. Figyelőszolgálat

A védelemvezető által elrendelt készültségi fokozatnak megfelelő figyelő- és őrszolgálat folyamatosan figyelemmel kíséri, és ellenőrzi a beavatkozási szakaszokat.

VIII. VÉDEKEZÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE, RÖVID IRÁNYMUTATÁSSAL

17. A vízkár-elhárításra vonatkozó főbb joganyagok:

- **2011. évi CLXXXIX. törvény (Ötv.) Magyarország helyi önkormányzatairól**
A települési önkormányzat feladatává teszi a helyi környezet- és természetvédelmet, a vízgazdálkodást, a vízkárelhárítást, a víziközmű-szolgáltatást, valamint a polgári védelmi és katasztrófavédeleми feladatok ellátását.
- **1995. évi LVII. törvény (Vgtv.) a vízgazdálkodásról**
Tartalmazza a vizekkel és vízellátásművekkel összefüggő állami és települési önkormányzati feladatokat.
Külön rendelkezik a vizek kártételei elleni védelem és védekezés pontos teendőiről, tételesen meghatározva a polgármester (főpolgármester) árvíz- és belvízvédekezéssel kapcsolatos államigazgatási feladatait és hatáskörét.
- **232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól**

A rendelet a kormánybiztos jogkörének meghatározásán túl meghatározza a védekezés országos irányítását, a védekezés műszaki feladatának helyi irányítását, a védelmi bizottság irányítási és koordinációs feladatait.

A meghatározott fokozatú védekezési készültség elrendeléséről, megszűnéséről módosításáról, illetve az ehhez szükséges tájékoztatási kötelezettség teljesítéséről is e jogszabály rendelkezik.

- **72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról**

A rendelet a vízügyi igazgatási szervek, valamint a helyi önkormányzatok jegyzőinek vízgazdálkodási hatósági hatásköréről és a hatósági jogkör gyakorlásának rendjét határozza meg.

- **10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet az árvíz- és a belvízvédekezésről**

Az árvíz- és belvízvédekezési tevékenységre kötelezetteknek a vizek kártételei elleni védekezés műszaki feladatai végrehajtása során e rendelet szerint kell eljárniuk. A felkészülés részeként a védelmi tervek fajtáinak meghatározása, tartalma, elhelyezése is szabályozásra került. A rendelet melléklete tartalmazza az állami tulajdonú és kezelésű létesítmények jegyzékét.

- **147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról**

A rendelet az árvízi biztonság mértékére és a vízi létesítmények kiépítettségére és fenntartására vonatkozó előírásokat tartalmazza. A rendeletet módosította a 209/2011. (X. 12.) Korm. rendelet.

- **30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról**

A rendelet részletesen szabályozza a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló munkák, művek és létesítmények műszaki tervezésére, rendeltetésszerű és biztonságos kialakítására, használatára, fenntartására és üzemeltetésére, vonatkozó előírásokat.

- **83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról**

A rendelet részletesen szabályozza a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatát és hasznosítását.

- **74/2014 (XII.23) BM rendelet a folyók mértékadó árvízszintjeiről**

A jogszabály megállapítja a folyók, azokba torkolló vízfolyások, csatornák árvízvédelmi műveinek, keresztező műtárgyainál, nyílt ártéren vagy hullámtéren lévő - létesítmény tervezésekor, méretezésekor, megvalósítása során figyelembe veendő mértékadó árvízszinteket.

18. Katasztrófavédelemmel, polgári védelemmel összefüggő joganyagok:

A katasztrófa fogalma: a veszélyhelyzet kihirdetésére alkalmas, illetve e helyzet kihirdetését el nem érő mértékű olyan állapot vagy helyzet, amely emberek életét, egészségét, anyagi értékeiket, a lakosság alapvető ellátását, a természeti környezetet, a természeti értékeket olyan módon vagy mértékben veszélyezteti, károsítja, hogy a kár megelőzése, elhárítása vagy a következmények felszámolása meghaladja az erre rendelt szervezetek előírt együttműködési rendben történő védekezési lehetőségeit, és különleges intézkedések bevezetését, valamint az önkormányzatok és az állami szervek folyamatos, és szigorúan összehangolt együttműködését, illetve nemzetközi segítség igénybevételét igényli.

- **2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról (Kat. tv.)**

A lakosság biztonságának és biztonságérzetének növelése céljából, a természeti és civilizációs katasztrófák elleni védekezés hatékonyságának fokozása, a katasztrófavédelmi szervezetrendszer erősítése, a katasztrófavédelmi intézkedések eredményességének növelése érdekében, az Alaptörvény végrehajtására alkotott törvény. A törvény deklarálja, hogy a katasztrófavédelem nemzeti ügy, a védekezés egységes irányítása pedig állami feladat.

A törvény tételesen meghatározza a katasztrófavédelemben részt vevők, köztük a polgármesterek feladatait.

- **234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról**

E rendelet szabályozza a katasztrófavédelmi tevékenységgel kapcsolatos tevékenységeket, az alábbi fejezetek szerint:

- *A hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve és a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervei kijelölése, valamint a helyi szervek jogállása és kijelölése.*
- *A katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter, valamint a katasztrófák elleni védekezésben érintett miniszterek és állami szervek megelőzéssel, felkészüléssel és védekezéssel kapcsolatos feladatai, a katasztrófavédelmi kormányzati koordinációs szerv.*
- *A védelmi bizottság elnöke, a megyei közgyűlés elnöke, a főpolgármester és a polgármester katasztrófák elleni védekezéssel összefüggő részletes feladatai.*
- *A katasztrófasegély nyújtásának szabályai, a nemzetközi katasztrófa-segítségnyújtás és -kérés általános szabályai, az országgyűlés által az éves költségvetésben a nemzetközi segítségnyújtásra jóváhagyott előirányzat felhasználásának rendje, valamint a védekezésben résztvevők költségei megtérítésének szabályai.*
- *A települések katasztrófavédelmi besorolásának szabályai és a védelmi követelmények. A katasztrófavédelmi osztályba sorolt települések részére előírja a veszélyelhárítási terv készítését.*
- *A veszélyelhárítási tervezés. A besorolt településeken a polgármester a hivatásos katasztrófavédelmi szerv helyi szervének közreműködésével települési veszélyelhárítási tervet köteles készíteni. A települési veszélyelhárítási terv mellékletét képezi a jogszabályokban meghatározott helyi vízkár-elhárítási terv.*
- *A lakosságvédelem: a lakosság riasztása, az egyéni védőeszköz-ellátás, a kitelepítés, a kimenekítés, a befogadás és a visszatelepítés szabályai.*
- *Az önkéntes mentőszervezetek közreműködésének szabályai.*
- *A közbiztonsági referensekre vonatkozó szabályok. A katasztrófavédelmi szempontból I. és II. veszélyességi osztályba sorolt településen a polgármester közbiztonsági referenst köteles kijelölni.*
- *A katasztrófavédelmi célú gazdasági-anyagi szolgáltatások teljesítése és a kártalanítással összefüggő eljárás részletes szabályai.*
- *A katasztrófa károsító hatása által érintett területre, valamint a helyreállításra és újjáépítésre vonatkozó szabályok. A központi költségvetésből történő helyreállítást és újjáépítést a Kormány esetileg határozza meg, amely a természeti vagy*

civilizációs katasztrófa következtében károsodott ingatlanok tulajdonosainak támogatása útján valósul meg.

- **62/2011. (XII. 20.) BM rendelet a katasztrófák elleni védekezés szabályairól**

E rendelet szabályozza a belügyminiszter irányítása alatt álló szervek katasztrófavédelmi feladatait, és a védekezés végrehajtásának egységes rendjét, továbbá a hivatásos katasztrófavédelmi szervek irányítási és működési rendjét.

Meghatározza a polgári védelmi kötelezettségen alapuló polgári védelmi szervezetek létrehozásának, irányításának, anyagi-technikai ellátásának és alkalmazásának szabályait.

- **1/2013. (IV. 24.) BM OKF utasítás**

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Szervezeti és Működési Szabályzatának kiadásáról.

- **1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról**

A törvény tartalmazza az élet- és vagyónbiztonságot veszélyeztető tüzek megelőzése, a tüzesetknél, a műszaki mentéseknél való segítségnyújtás, és a tűz elleni védekezésben résztvevők jogainak, kötelezettségeinek, valamint a védekezés szervezeti, irányítási rendjének, személyi, tárgyi és anyagi feltételeinek szabályozását.

- **90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről**

A jogszabály a környezetkárosodást megelőző intézkedéseket, a környezetkárosodás megszüntetése érdekében a helyreállítási, kárelhárítási, illetve kármentesítési tevékenységeket összegzi.

- **37/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet az életvédelmi létesítmények egységes nyilvántartási és adatszolgáltatási rendjéről**

Az egységes óvóhelykataszter létrehozására vonatkozó előírásokat tartalmazza.

19. Védekezés költségeinek elszámolásával, megtérítésével kapcsolatos joganyagok:

- **9/2011. (II. 15.) Korm. rendelet a vis maior támogatás felhasználásának részletes szabályairól**

E rendelet határozza meg a helyi önkormányzatok vis maior támogatásának általános feltételeit. A vis maior támogatás fedezetét az éves költségvetés biztosítja. A vis maior támogatás célja az egyes természeti károkból adódó, indokolt és szükséges védekezéssel összefüggő kiadások részbeni vagy teljes megtérítése, a helyi

önkormányzati, helyi nemzetiségi önkormányzati tulajdonban lévő építményekben a vis maior események okozta károk helyreállításának és a katasztrófavédelmi szűnyoggyérítéssel összefüggő kiadások részbeni támogatása.

A támogatás igénylésének feltétele, hogy az önkormányzat a váratlan esemény bekövetkeztétől, vagy – védekezési kiadások esetén – a védekezés megkezdésétől számított 7 napon belül a rendeletben meghatározott adatlapon a szükséges bejelentést megtegye (<http://ebr42.otm.gov.hu/palyazat/>), tekintettel arra, hogy a jelentésre nyitva álló határidő elmulasztása jogvesztő.

A jogszabály komplex módon szabályozza a támogatási igény benyújtását és a támogatás elszámolását, melyhez a szükséges nyomtatványok a rendelet mellékletét képezik.

- 6/1989. (V. 13.) KVM rendelet a víz- és környezeti károk elleni védekezésnél foglalkoztatottak járandóságáról

A jogszabály, többek között az árvíz- és belvízvédekezési, a helyi vízkár-elhárítási, a vízminőségi, és más környezeti kárelhárítási tevékenység irányítására és ellátására beosztott dolgozókra terjed ki. Szabályozza a védekezési munka, díjazását, a biztonsági pótlékot, a készenlét díjazását, a napi pihenőidőt, a kiküldetési költségeket, a védekező dolgozók ellátását.

20. Kártérítésre, kártalanításra vonatkozó joganyagok és szabályok:

Az árvízi védekezés kapcsán keletkezett károk kártalanítási felelősségét a Polgári Törvénykönyv (Ptk.), a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, és a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996.(XII. 26.) Korm. rendelet előírásai szabályozzák. A kártalanítási kötelezettség megállapítása szempontjából elsősorban azt kell vizsgálni, hogy terhel-e valakit, illetve kit terhel a bekövetkezett kárral kapcsolatban felelősség.

E témakör vonatkozásában szükséges előrebocsátani, hogy az árvíz kapcsán keletkezett károk kompenzációja vonatkozásban **a jogi szempontból helyes szóhasználat a kártalanítás.**

(Kártérítés abban az esetben jár, ha valaki szándékosan vagy gondatlanul kárt okoz másnak. Ptk. 339. § (1) bekezdés „Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható.”

Kártalanítás abban az esetben merül fel, ha az okozott kár nem jogellenes, hanem jogszerű tevékenység folytán következett be, pl. Ptk. 108. § (1) bekezdés: „Az ingatlan tulajdonosa tőrni köteles, hogy az erre külön jogszabályban feljogosított szervek – a szakfeladataik ellátásához szükséges mértékben – az ingatlant időlegesen használják, arra használati jogot szerezzenek, vagy a tulajdonjogát egyébként korlátozzák. Ebben az esetben az ingatlan tulajdonosát az akadályoztatás (korlátozás) mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg.”)

Fontos továbbá a fogalmak tisztázása:

depónia: vízfolyások menti, az ártérben elhelyezkedő földhányás, mely a vízfolyás kotrása során kiemelt anyag felhalmozása során keletkezik, védműnek nem minősül, de a környező terepből való kiemelkedés által a depónia mögötti terület elöntését időlegesen megakadályozhatja

védmű: vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 1. számú melléklet 17. pont: „a vizek kártételei elleni védekezéshez szükséges vízilétesítmény”

A kártalanítási felelősség vonatkozásában elsődleges szempont, hogy kit terhel a védekezési felelősség. (E tekintetben tehát irreleváns, hogy a vízfolyás tulajdonosa az állam, vagy az önkormányzat.)

Védelmi beavatkozások, amelyeknek kártalanítási következményekkel járhatnak:

- a) szükségtározó nyitása erre a célra kijelölt területen: kártalanításért felelős az állam
- b) állami védmű szabályozott megnyitása: kártalanításért felelős az állam

Kártalanítás fizetése vonatkozásában megvalósult eljárási rend: 4/2005. (II. 22.) KvVM-FVM együttes rendelet a Vásárhelyi-terv I. ütemében megvalósuló Cigánd-Tiszakarádi és Tiszaroffi árvízi tározók területével érintett földrészletek jegyzékéről, valamint az egyszeri térítés, az igénybevétel és a kártalanítás részletes szabályairól

- c) önkormányzati védmű nyitása: kártalanításért felelős az önkormányzat

Kártalanítás fizetése vonatkozásában az eljárási rend kialakítása az önkormányzat kompetenciájába tartozik.

- d) depónia nyitása:

- a depónia szerepel az önkormányzat által készített védekezési tervben (a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdés b) pont): kártalanításért felelős az önkormányzat
- a depónia nem szerepel az önkormányzat által készített védekezési tervben: kártalanításért felelős a védekezésért felelős

Függetlenül tehát a depónia tulajdonosának személyétől a kártalanítási felelősség a védekezésért felelős személyéhez igazodik. Ennek megfelelően a védekezés az állami, önkormányzati, illetve az ingatlanok tulajdonosainak felelősségi körébe tartozhat.

A Kormány részéről külön döntés szükséges abban a vonatkozásban, hogy az önkormányzati felelősségi körbe tartozó kártalanítások vonatkozásában vállal-e, ha igen milyen szerepet.

e) védmű/depónia meghágás, vagy tönkremenetel:

- Beavatkozás nem történt, a kár vis maior eredménye, kártalanítás nem jár, ugyanakkor a Kormány dönthet a kárenyhítésről mind a belterületi, mind a mezőgazdaságot, infrastruktúrát ért károk tekintetében.

(A Ptk. rendelkezéseinek megfelelően a tevékenységi körön kívül álló elháríthatatlan ok következtében bekövetkezett kár vonatkozásában a tevékenységet végzőt nem terheli a kár megtérítése vonatkozásában kötelezettség ld. Ptk. 345. § 467. § 500-502. §.)

21. Kárenyhítésre, helyreállításra vonatkozó joganyagok és szabályok:

a) Önkormányzati védekezési kiadások, illetve önkormányzati tulajdonú ingatlanokban bekövetkezett károk kárenyhítése (a vis maior tartalék felhasználásának részletes szabályairól 8/2010. (I. 28.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdés: „A támogatás célja az egyes természeti károkból adódó indokolt és szükséges védekezési kiadások - részbeni vagy teljes - megtérítése, valamint a 3. § szerint részletezett önkormányzati, kisebbségi önkormányzati tulajdonban lévő építményekben a vis maior események okozta károk helyreállításának részbeni vagy teljes támogatása.”)

b) Magántulajdonban lévő ingatlanokban és ingókban bekövetkezett károk kárenyhítése. Kormányzati döntés szükséges az esetleges kárenyhítésről. Amennyiben ez a döntés megszületik, szükséges az érintett körnek (lakóingatlan, infrastruktúra, mezőgazdasági ingatlan), a támogatás feltételeinek, a nem támogatható körnek, a kárbejelentés módjának, a kárfelmérés metodikájának, valamint a finanszírozás alapelveinek meghatározása (a 2013-as dunai árvíz kapcsán a miniszterelnöki biztos, 2/2013/HDUNA számon kiadott intézkedési terve rendelkezett a károk bejelentéséről).

A 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet tartalmazza a katasztrófa károsító hatása által érintett területre, valamint a helyreállításra és újjáépítésre vonatkozó szabályokat. A központi költségvetésből történő helyreállítást és újjáépítést a Kormány esetileg

határozza meg, amely a természeti, vagy civilizációs katasztrófa következtében károsodott ingatlanok tulajdonosainak támogatása útján valósul meg.

c) A Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap működésével összefüggő szabályokról szóló 33/2003. (XII. 9.) PM rendelet szabályozza a veszélyeztetett településen lévő lakóingatlan tulajdonosok és az Alap közötti szerződéskötést, valamint tartalmazza a díjfizetés és a kártalanítás részletes szabályait.

A védművek, depóniák, vízfolyás medrek helyreállításának felelőssége a védmű/depónia, tulajdonosának személyéhez igazodik. A helyreállítás ebben az esetben az árvíz levonulását megelőző állapot helyreállítását jelenti, fejlesztésre nincs lehetőség.

Állami tulajdonú védmű/depónia, meder: helyreállításért felelős az állam

Önkormányzati tulajdonú védmű/depónia, meder: helyreállításért felelős az önkormányzat

Eseti kormánydöntés szükséges abban a vonatkozásban, hogy az önkormányzati védművek helyreállítását az állam átvállalja-e az önkormányzattól.

IX. KÖTELEZŐ DOKUMENTÁCIÓK

Védelmi fokozatok elrendelése, megszüntetése

Az I.-II.-III. védekezési fokozatot a település polgármestere határozatban rendeli el, illetve szünteti meg. A határozatok mintanyomtatványát a csatolt M-1. és M-2. dokumentum mellékletek tartalmazzák az értesítendő szervezetek felsorolásával.

Védelmi napló

Az I.-II.-III. fokozat elrendelését követően kötelező vezetni. A vezetésének általános szabályait a csatolt M-4. dokumentum melléklet tartalmazza.

Napi jelentés

A napi jelentés tartalmi és formai követelményeit a csatolt M-5. dokumentum melléklet tartalmazza.

Ár- és belvízvédelmi művek éves felülvizsgálati jegyzőkönyve

Az önkormányzati kezelésben lévő ár és belvízvédelmi létesítmények állapotát évenként legalább egyszer (összel), valamint minden nagyobb csapadék levonulását követően felül kell vizsgálni. A vizsgálatról jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyv tartalmi felépítését a M-7. dokumentum melléklet tartalmazza.

Összefoglaló jelentés

A készültség megszüntetését követően összefoglaló jelentést szükséges készíteni a védekezési munkákról a befejezéstől számított 14 nap alatt, a képviselő testület számára. A jelentésben elemezni kell a helyi víz kárelhárítási készültséget kiváltó okokat, a védekezés folyamán megtett intézkedések eredményeit, a műveken végzett munkálatokat, a jelentkező károk mértékét. Az összefoglaló jelentésnek ki kell térnie arra, hogy milyen tevékenységekkel lehetne csökkenteni a károkat, illetve a védekezés tapasztalatai alapján mely területeken kell további műszaki tevékenységet – fejlesztést, fenntartást – végezni a hatékonyabb vízelvezetés, a vízkárok megelőzése érdekében. Az értékelés egy példányát a területileg illetékes vízügyi igazgatóság részére is meg kell küldeni.

Települési vízkár-elhárítási terv

A védelmi terv aktualizálását a vízkár-elhárítási időszak után szükségszerűen és az időközben történt fejlesztések – amelyek hatással vannak a vizek lefolyására (infrastruktúra kiépítése, út, autópálya, depónia, töltés, tározó, stb.) – befejezését követően el kell végezni, és a jogszabályban meghatározottak alapján évente felül kell vizsgálni.

Gazdasági bizonylatok

Az elrendelt készültségi fokozatok alatt a védekezési beavatkozásokkal összefüggésben felmerülő gazdasági dokumentumokat, kimutatásokat, bizonylatokat különös gondossággal kell elkészíteni és összegyűjteni a későbbi elszámolás és a szükséges támogatások, VIS MAIOR kárigények jogszerű alátámasztása érdekében, összhangban a 6. dokumentum melléklet táblázataival.

X. MELLÉKLETEK

22. Dokumentum mellékletek

- M-1 Elrendelő határozat minta
- M-2 Megszüntető határozat minta
- M-3 Védekezésre igénybe vehető járművek, gépek, eszközök beszerzése, adatai
- M-4 Védelmi napló minta, a védelmi napló vezetésének általános szabályai
- M-5 Napi jelentés nyomtatványai
- M-6 Nyilvántartások, őrszolgálati jelentések nyilvántartásai
- M-7 Jegyzőkönyv minta ár- és belvízvédelmi műveinek évi felülvizsgálatához

23. Műszaki mellékletek

- MM-1: Átnézetes helyszínrajz, közigazgatási terület
- MM-2: Vízfolyások, árkok térkép
- MM-3: Domborzati térkép
- MM-4: Lejtőkategória térkép
- MM-5: Vízugyűjtő terület (Szennaberki-patak)
- MM-6: Belterületi vízelvezető árkok
- MM-7: Beavatkozási helyek
- MM-8: Szennaberki-patak vízjogi üzemeltetési engedélye

24. Segédletek jegyzéke

- S-1. Árvízi jelenségek
- S-1. Az önkormányzati védelmi szervezetben részt vevők és feladatai
- S-2. Települési vízkárelhárítási szervezet felépítése

25. Lakosságvédelmi terv